

La Creangă

Almanah literar

Nr. 38

Desen: Alexandru Hmelnițki

*Oare nu-i păcat de Dumnezeu să nu ne mai
vedem noi, așa din când în când ?*

(Corespondență. Ion Creangă)

Editor:

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Responsabil de ediție:

Eugenia Bejan

Colegiul de redacție:

Claudia Partole

Tamara Pereteatcu

Marcel Gherman

Pe coperta 1 și 4 – lucrări de Daniela Caprian, elevă la Școala de Arte Plastice „Nicolae Moisei” din Telenești

Imagini: shutterstock.com (pag. 2, 5, 7, 10, 11, 18, 21, 22, 23, 34)

Editura Arc

str. G. Meniuc nr. 3, Chișinău, MD 2009; tel.: (+373 22) 73-36-19, 73-53-29;

fax (+373 22) 73-36-23 e-mail: info.edituraarc@gmail.com; www.edituraarc.md

Lector: Liliana Armașu

Tiparul executat la Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”.

De ce scriu scriitorii pentru copii?

Kate DiCamillo, o scriitoare americană contemporană foarte populară la nivel internațional, povestește într-o postare pe o rețea de socializare despre discuția sa cu o tânără cititoare din Columbus, statul Ohio. Fetița a întrebat-o pe scriitoare: „Te-ai gândit vreodată la cărți ca la niște mesaje în sticlă?” „Uau!, îmi place. Este o metaforă frumoasă”, a răspuns scriitoarea.

Mesajul în sticlă este o formă de comunicare care constă în punerea unei hârtii, pe care este scris un mesaj, într-o sticlă aruncată mai apoi în mare sau ocean. Această formă de comunicare este folosită de naufragiați, de persoanele izolate pe insule sau pentru a face noi cunoștințe.

Mi-am amintit de momentul relatat de Kate DiCamillo atunci când scriitoarea Claudia Partole mi-a adresat întrebarea: „De ce scriu scriitorii pentru copii?”.

Sigur, este mai potrivit ca la această întrebare să răspundă chiar scriitorii, dar am să încerc să exprim o părere proprie. Și, mai întâi, să răspund la întrebarea cititoarei din Columbus. Cu adevărat cărțile sunt asemenea unor mesaje în sticlă transmise generațiilor actuale, dar și generațiilor viitoare. Din cărți, prin intermediul autorilor, aflăm cum a fost, cum este și cum va fi sau am dori să fie lumea. Ca și sticla, care conține un mesaj, cartea ajunge la cititor și trebuie să o deschizi ca să-i afli conținutul.

Și, totuși, de ce scriitorii scriu pentru copii? Cred că unii dintre ei o fac din dorința de a ajuta copiii să cunoască lumea care-i înconjoară, să învețe prin poezie și poveste despre natură, viață, familie, stări și sentimente și multe altele. Alții poartă în memorie propria copilărie, despre care țin neapărat să povestească generațiilor în creștere. Și sunt siguri că cele mai atractive cărți pentru copii sunt scrise de scriitorii valoroși și talentați, care înțeleg și trăiesc permanent în universul copilului, nu au încetat să se joace, să fabuleze, să inventeze povești, comunică mult cu copii de diferite vârste, știu să-i asculte și sunt interesați cu adevărat de cum reacționează copiii la cărțile lor.

„A scrie pentru copii implică și o doză de responsabilitate”, afirmă într-un interviu pentru publicația *Libertatea* o altă scriitoare pe care o admir, Adina Rosetti din România. Ar fi bine să fie conștienți de această responsabilitate toți cei care consideră că este ușor să scrii pentru copii și, din păcate, insistă să-și promoveze volume de versuri sau povești cu numeroase greșeli, cu rime forțate și neinspirate.

Eugenia BEJAN,
director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”

In memoriam

Spiridon Vangheli

(14.06.1932 – 21.06.2024)

Sunt oameni care parcă nu ar trebui să părăsească această lume. Chiar dacă legea muririi îi vizează pe toți. Chiar dacă se spune că nu există oameni de neînlocuit, sunt, totuși, aceștia – unicii!, pe care nimeni nu-i poate înlocui. Firesc sau nefiresc, dar, la plecarea lor, nu ne imaginăm cum ne va fi existența fără de ei. Și ne-ar fi, într-adevăr, nespus de greu, dacă nu am avea, dacă nu ne-ar lăsa moștenire lucrarea vieții lor.

Tatăl lui Guguță (dar și al tuturor copiilor români din Basarabia) – SPIRIDON VANGHELI, a urcat deja

scara lui Iacob, cu siguranță a ajuns la Ceruri, unde își are loc de veci lângă Ion CREANGĂ (descendentul devotat al căruia este), alături de ANDERSEN, de Frații GRIMM, de Charles PERRAULT, de Astrid LINDGREN, de Selma LAGERLÖF...

Plecarea-i ne-a îndurerat, dar, totodată, ne-a apropiat și mai mult de creația-i testament, lăsată Copilăriei, mai ales prin năzdrăvăniile și prin cușma lui Guguță, care de aproape jumătate de secol protejează copiii mari și mici. Acum și de-acum până departe, GUGUȚĂ, copilul-minune al lui SPIRIDON VANGHELI, care odată a răsturnat carul plin cu minciuni, pentru a le da, în sfârșit, copiilor neamului vitregit și privat de laptele matern – trufandalele mult râvnite și ofrandele menite, culese din copacul Marelui Adevăr – acest mesager năzdrăvan al Copilăriei (tuturor Copilăriilor), care a dus veste despre Neamul ce ne are până hăt în lume, povestindu-și isprăvile nemaipomenite și altor neamuri, rămâne-va îngerul păzitor și străjuitor al celei mai frumoase/miraculoase și irepetabile vârste ale Omului: Copilăria.

Dumnezeu l-a primit în Împărăția Sa, ca să-l odihnească, dar să-i și asculte vorbele măiestrit urzite în Cuvânt. Ne va lipsi, firește, cuvântul plin de înțelepciune și sfatul părintesc al celui care a fost și va rămâne cât vom mai fi – marele povestitor, care ne-a împărtășit mereu (ca și pe mulți alții) cu har din Haru-i divin: SPIRIDON VANGHELI.

Noi, cei rămași aici, în vremelnicia lumii rătăcitoare, urmează să-i aprindem lumânarea neuitării, citindu-i cărțile și încercând să pătrundem dincolo de cele scrise de el, astfel urmându-i povețele.

Claudia Partole

Campania „Să citim împreună!”

Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!” – 2024, ediția a XIII-a

*Numai prin accesul la cultură și lectură putem schimba mentalități,
putem forma generații de oameni cu gândire liberă.*
Maia Sandu, Președinte al Republicii Moldova

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a dat start ediției a XIII-a a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”. Campania urmează același scop deja cunoscut: atragerea copiilor și adolescenților la lectură, promovarea cărților de valoare ale scriitorilor autohtoni, încurajarea lecturilor în familie.

În cuvântul de lansare a Campaniei, Eugenia Bejan, director general al BNC „Ion Creangă”, a subliniat că această acțiune importantă se desfășoară în colaborare cu Uniunea Scriitorilor și este susținută de Ministerul Culturii al Republicii Moldova.

Teo Chiriac, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, s-a referit la prezența autorilor de cărți valoroase, a evidențiat curiozitatea elevilor față de cărțile noi apărute. El a comparat Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” cu un far, care atrage spre el copii, scriitori, ilustratori, editori. „Din acest Turn, cu numele BNC «Ion Creangă», susține poetul, pornesc în larg corăbii, care vor ajunge la alte țărmuri, dar tot spre Farul Cărții se vor întoarce.”

Asemuită cu un Turn, dar și cu un stup de albine, Biblioteca a adunat elevi harnici și talentați, care și-au expus opiniile despre cărțile deja lecturate, au prezentat momente artistice, recitaluri de poezii, desene etc.

Bunăoară, învățăceii de la Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate”, învățătoare Viorica Marian, au prezentat un recital de poezii din cartea „Anunțuri hazlii pentru adulți și copii” de Ionela Hadârcă. Autoarea a fost salutăată online și prezentată de tatăl ei, poetul Ion Hadârcă. Elevii Alexandra Trofimov și Mihai Jacot de la Școala de Arte „Valeriu Poleacov”, îndrumați de profesoara Angela Tofan, au realizat o prezentare teatralizată din cartea „Minunea”, scrisă de Elena Baci-Mihailov și ilustrată de Aliona Bereghici. Minunatul duet de autori Elena Baci-Mihailov și Aliona Bereghici au ajuns la cea de-a patra carte, o povestire frumos ilustrată despre un arici, personaj alegoric, și peripețiile lui, care ne convinge că maxima populară „Nicăieri nu-i mai bine ca acasă” e actuală și astăzi.

Criticul literar Viorica Ela Caraman a vorbit despre cartea Mariei Pilchin „Doggy”, iar elevii de la Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate”, dirigintă Tatiana Vasilache, au înscenat un fragment din carte. Autoarea a menționat că „Doggy” este o carte care ne testează cât de buni suntem noi azi.

Eleva Patricia Donciu de la Liceul Teoretic „Mircea Eliade” a citit un fragment din cartea „Cu romanul în vacanță” de Grigore Chiper, iar scriitoarea Moni Stănilă a prezentat această apariție editorială de proză scurtă.

„Cartea foametei”, apreciată recent cu două premii importante, montată la Teatrul „Luceafărul” din Chișinău, dar și la Iași, la Radio București, despre care ne-a relatat autoarea Larisa Turea, dar și Teo Chiriac, ne-a emoționat prin caracterul memorialistic și adevărul istoric.

Criticul și istoricul literar Eugen Lungu a analizat cartea scriitorului Arcadie Suceveanu, pornind de la un detaliu cromatic, culoarea galbenă a volumului „Terasa galbenă”. Ulterior, elevii olimpici din clasa a X-a de la Liceul Teoretic „Academia Copiilor” au prezentat un recital de poezii cuprinse în paginile acestei cărți.

Campania se va desfășura pe întreg teritoriul republicii în perioada februarie-decembrie 2024. Cărțile promovate au fost selectate conform câtorva criterii: atractivitate, actualitate, originalitatea stilului, a mesajului; valoarea cognitivă, educativă, estetică; conținutul să fie accesibil copiilor și adolescenților.

Ediția din acest an a Campaniei Naționale „Să citim împreună!” se deosebește de cele precedente. Dacă la început era promovată cartea unui singur autor sau doi-trei autori, anul acesta aria se extinde. E vorba de următoarele cărți:

Ciclul primar: „Anunțuri hazlii pentru adulți și copii” de Ionela Hadârcă, „Minunea” de Elena Baci-Mihailov și Aliona Bereghici;

Ciclul gimnazial: „Doggy” de Maria Pilchin;

Ciclul liceal: „Cartea foametei” de Larisa Turea, „Terasa galbenă” de Arcadie Suceveanu, „Cu romanul în vacanță” de Grigore Chiper.

Invităm cititorii din întreaga țară să se încadreze în maratonul de lectură „Să citim împreună!”.

Tamara Pereteatcu

Ionela Hadârcă

(din cartea „Anunțuri hazlii pentru adulți și copii”, Editura Cartier)

Melcul

Vă declar deschis că aș fi încântat
Să-mi găsesc echipă pentru alergat.
Simt adânc în suflet că sunt campion,
Voi începe cu un semimaraton,
Și invit ghepardul la o provocare,
Numai dacă știe-a pierde cu onoare.

Năzbâtia

Într-o zi de april,
Am găsit UN COPIL:
Ne-am distrat de minune,
Ne-am ascuns în cărbune,
Pe motan l-am tot dresat,
Până s-a ascuns sub pat.
Am vărsat cu bucurie
Apă prin bucătărie.

Am mâncat, ca niciodată,
Trei cutii de ciocolată.
Pe pereți am desenat
Un peisaj adevărat!
Am pus linguri în ciorap
Să vedem câte încap.
Pozele de prin sertare
Le-am făcut corăbioare.
Un parfum mare și greu,
L-am turnat drept în veceu.
Apoi mama a intrat,
Sărbătoarea s-a stricat,
Nu mai am ce face-aici,
Mă primiți la voi, amici?

Elena B. Mihailov, Aliona Bereghici

Ariciul știa că minunile există

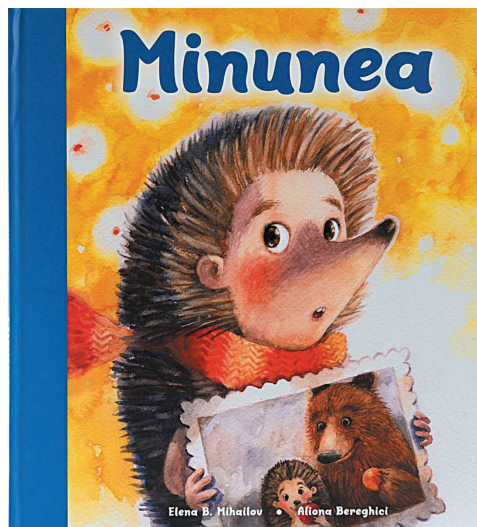
(fragment din cartea „Minunea”)

Citise despre ele în cărți. Auzise cântece despre minuni. Le văzuse cu ochii săi, la televizor. Dar nu avusese noroc să i se întâmple cu adevărat o minune. I-ar fi plăcut și lui să se laude prietenilor săi cu ceva deosebit. Dar cu ce? Era un simplu arici dintr-o pădure la fel de simplă.

Vara trecută cioara îi povestise cât de minunată e viața la oraș: „Acolo bufnițele ocupă locuri de cinste, pisicile mănâncă delicatese, iepurașii se scaldă în ciocolată, iar urșii trăiesc în castele și se bucură de atenția tuturor”. De Arici nu pomenise nimic, dar tocmai asta îi dădu o idee – trebuie să se mute la oraș!

Fără a sta mult pe gânduri, Ariciul scoase valiza de sub pat și își făcu bagajul. Nu avea nevoie de multe lucruri, doar strictul necesar pentru o viață nouă. A doua zi, dis-de-dimineață, ariciul porni la oraș cântând:

Unde oare, unde oare?
Sub ce lună, sub ce soare?
Sub ce stea strălucitoare?
Unde se ascunde ea?
Viața e o căutare
În această lume mare,
Îmi doresc atât de tare
Să găsesc minunea mea...

Larisa Turea

Gheorghe Tomașenco (Ruseni, Edineț)

(fragment din volumul „Cartea foametei”, Editura Cartier)

Pe timpul foametei eu aveam 8-9 ani. Țin minte chiar la noi în mahală tare multă lume a murit – mai ales copiii se stingeau pe un cap. Parcă văd și azi cadavrele vecinilor care trăiseră mai la vale de noi, ale prietenilor mei de joacă...

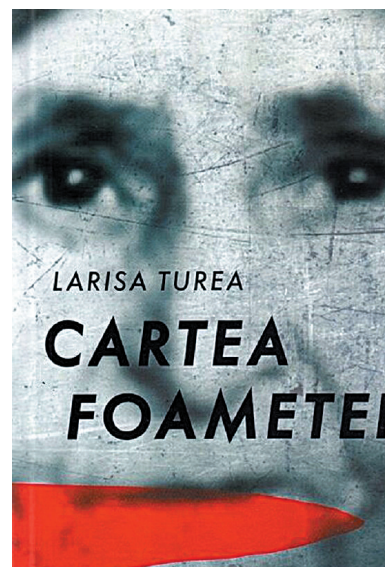
Dar și eu eram atât de slab, cu pânțe mare, ca de păianjen... Mâncam lobodă și... cam atât. Norocul nostru că aveam o vacuță și mai beam și lapte din când în când. Tata a fost de câteva ori în Ucraina, pe la niște fabrici de zahăr, și aducea borhot, pe care îl amestecam cu verdeață și îl fierbeam. Și cu toate că eram ruși de foamă, îmbucam a nevoie terciul acela, deoarece grozav de neplăcut mai era la gust.

Locuiam într-o ogradă cu buneii, iar la ei în gazdă trăia un rus mititel, aproape pitic din povești, fără o mână, pe care îl puseseșă șef la moară.

Și se vede că rusul Statu-Palmă acela mai aducea câte oleacă de făină și bunica ne făcea și nouă puțintică parte, cum putea ea, pe nevăzute, să n-o vadă găzdașul...

Tata era lemnar și noi, cât el tăia cu fereastră, strângeam rumegușul și mama sclipuia din el ceva de-ale gurii. Despre gust nu vă mai spun, cred că vă închipuiți cum era... Pe urmă statul a început a da câte oleacă de făină de soia, făceam o mămliguță din ea, nici azi n-o pot uita.

Da pâinea ne-au măturat-o toată. Tata avea trei hectare de pământ și creștea păpușoi, grâu. Până când într-o zi ni l-au luat la tăiat pădure în Rusia și am rămas numai noi cu mama. Ce-am tras, nu-i de povestit. Prefer să uit totul, o dată și pentru totdeauna. Îmi aduc aminte doar cum, atunci când am ajuns la grâul nostru, mama a copt un cuptor de pâine. Nu știu cum se întâmplase că eram numai doi acasă. A scos din cuptor, ne-am așezat amândoi la masă și mama plângea în hohote lângă pâinile rumene și fierbinți...

Arcadie SUCEVEANU

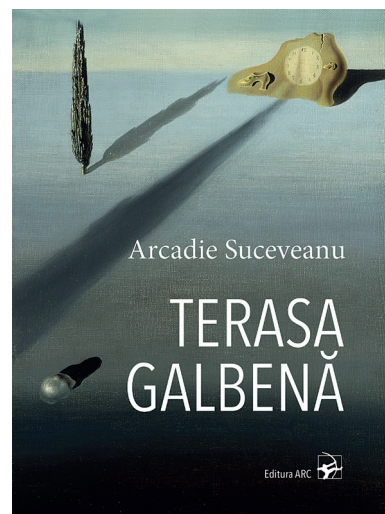
(din volumul „Terasa galbenă”, Editura ARC)

Pseudonimul

Într-o dimineață deschizi fereastra
și vezi cascada

Într-o dimineață mâna ta
dă mâna

cu umbra mâinii tale:
una e ființa, cealaltă e neființa –
două realități într-o singură
irealitate

Tot timpul ai mers de-a lungul curgerii,
 mereu te-ai mișcat pe cerc,
 în sensul acelor de ceasornic –
 și iată acum ce surpriză
 frunzele verzi din copilărie
 se trezesc față în față
 cu prezentul lor galben,
 Columbul vieții tale,
 în mod inexplicabil,
 se pomeniște tot într-o Americă
 confuză și indescifrabilă

Cine schimbă mereu sintaxa
 în ordinea întâmplărilor?

 A cui este mâna
 ce coase marginea de altă margine,
 o existență de o altă (in)existență –
 astfel încât bietul Yorick
 este mereu pus să se întâlnească
 cu ultima copie a țestei sale,
 încât cea mai strălucitoare dimineață
 a adolescenței tale se suprapune
 peste cercul de cenușă
 al propriului apus?

Unde ai ajuns, unde ai ajuns, te întrebi,
 dacă tot mai distinct auzi
 răsucindu-se-n uși cheia,
 o cheie transparentă și clară,
 dacă de sub cerneala numelui tău
 încă umedă,
 transpare pseudonimul

Grigore CHIPER

Grecia estivală cu mai multe ingrediente

(fragment din cartea „Cu romanul în vacanță”, Editura Prut)

Mergeam deseori în Ucraina la mare pornind de la un principiu simplu și comod: mare să fie. De când cu războiul și instabilitatea, ne-am mutat într-o altă țară cu probleme: Grecia. Doar că problemele acolo sunt europene. Criza grecească a făcut pe dată ca prețurile să devină atractive. Am optat, bineînțeles, pentru un loc accesibil și care îți oferă oportunitatea unor excursii. De aici, din stațiune, dacă e să mergi pe strada principală direct în pantă, ți se creează impresia că ajungi numaimaidecât la unul dintre piscurile Olimpului. Deci Elada...

Am vizitat două mănăstiri din șase. Prima escală e la mănăstirea Rousanou și a doua e la marele Meteor. Autocarul urcă serpentinele până la cele două locașuri, iar panorama de dincolo de geam e amețitoare. La început simți o frică incomensurabilă: ai impresia că vei cădea după malurile abrupte, după parapetul de lemn cam șubred de la marele Meteor sau chiar zidurile de piatră se vor prăbuși după ce te vei apropia amenințător de ele. Apoi frica se diminuează, când te mai obișnuiești cu înălțimile. Păcat că nu se vizitează mănăstirea Agia Triada (Sfânta Treime), unde s-au filmat cele mai multe scene din *For your eyes only* de pe vremea când rolul lui Bond era jucat de Roger Moore. O consolare slabă poate servi faptul că în film apar și spații de la Rousanou, utilizându-se tehnica filmărilor combinate.

E timpul să ne luăm rămas-bun de la africanii îngrijiți de pe plajă, aproape spilcuiți, schimbându-și zilnic tricourile. Adio, Grecia. Torba-Zorba.

La întoarcere ne așezăm pe aceleași locuri, având, evident, aceiași vecini. Autocarul cu două nivele, înclinându-se lin, ne cară înapoi, pe traseul deja cunoscut de toți. În ciuda crizei grecești, segmentul de autostradă s-a prelungit față de anul trecut, ajungând mai aproape de vamă...

Maria PILCHIN

Doggy

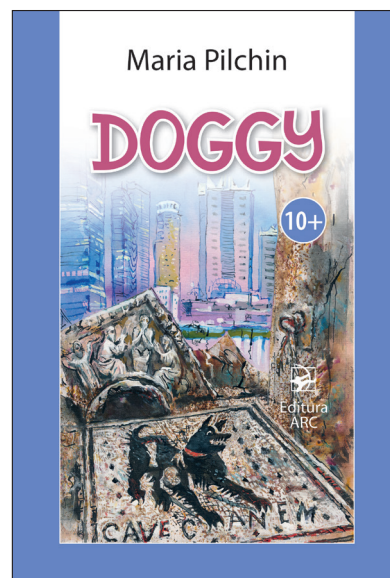
(fragment din cartea „Doggy”, Editura ARC)

În copilărie, atunci când am stat la Chișinău cu Zina, aveam un rucsac cu Spider-Man, unul rupt și vechi. Acolo păstram niște haine și câteva lucruri importante la care țineam. Gândul îmi era mereu la momentul în care va veni tata să mă ia, să mă salveze de această viață grea și eu să fiu pregătit. Nu a venit.

Nu știu dacă cei care au tată îi pot înțelege pe acei care nu îl au. E o senzație ciudată. În primul rând, la școală, atunci când ei se laudă cu tații lor, iar tu taci. Tu nu ai tată. Tu nu prea știi cum e să ai tată. Și uneori ai impresia că îți lipsește o mână sau un picior. Și, fiindcă ei au și tu nu ai, vrei așa cumva să fii propriul tău tată, să umpli acest gol. Devii gălăgios, faci ceva ca toți ochii să fie îndreptați spre tine. Tu te ai pe tine!

Când veneam de la școală, în serile de iarnă, când Zina mă lua târziu de tot, îmi plăcea să merg și să mă ȋtesc în casele oamenilor, pe geamul apartamentelor unde era vreo draperie dată la o parte. Mă uitam acolo și îmi imaginam diferite lucruri. Locuiam nu departe de circ. Larma orașului venea ca o armată din urmă, iar eu căutam să văd ce fac alții în camerele lor. Îmi doream uneori să fiu acolo, să pătrund în lumea lor, să trăiesc viețile lor. Vedeam mame îmbrățișându-și copiii prin bucătării, vedeam familii cu bunici stând la mese. Zina zicea că în acele case locuiesc mai mult rușii. Rușii erau fericiți. Asta constataam atunci. Moldovenii de ce nu sunt fericiți?

Bunica spunea că e din cauza rușilor. Că părinții ei au avut pământ, iar rușii l-au luat. Au avut crâșmă. Rușii au luat-o. I-au lăsat săraci. Cică, pământurile noastre erau peste iaz. Acum iazul e uscat. Mi-a trimis un văr o fotografie. Iazul e uscat. L-au arat și au semănat un lan de floarea-soarelui.

Ciudat, un câmp de flori galbene, frumoase în iazul nostru din sat. Râdeam și plângeam, totodată. Bărbat în toată firea, mă amuza și mă sensibiliza atât de mult acel lac uscat, căruia la noi i se spune iaz.

În iaz sătenii aruncau gunoiul, își înecau pisoii și cățeii fătați pe care nu doreau să-i păstreze. Tot acolo prindeau pește. De obicei, niște chitici buni la o mămligă cu mujdei. Toți cei care trăiau pe malul iazului aveau punți. Dar iazul nu mai era. Era o întindere galbenă. Un lan galben, luminos, de parcă soarele din toate zilele copilăriei mele s-a multiplicat și s-a înfipt în acele tulpini verzi...

Biblioteci și cititori

„Nici o zi fără lectură”

Aceasta a fost tema propusă mai multor biblioteci din raionul Drochia, pentru discuția cu cititorii despre rolul lecturii în formarea personalității. Am inițiat activitatea în contextul acțiunii „Nici o zi fără lectură”, lansată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la care a participat un număr mare de copii din diferite instituții educaționale, îndrumați de bibliotecari. Noi, colaboratorii Bibliotecii pentru copii Drochia, am fost plăcut surprinși de faptul că, la ședințele celor două cluburi de lectură, au aderat și părinții copiilor, fiind la fel de activi. Propunem spre lectură doar cele mai reușite eseuri ale cititorilor noștri, scrise în urma discuțiilor despre carte.

Silvia Zaporozhan,
director adjunct, Biblioteca pentru Copii Drochia

Cartea – prietena mea

Sunt adept al lecturii și, deci, al Cărții. Ea mi-a devenit cel mai bun prieten. Citesc de câte ori simt necesitatea sau am posibilitatea de a mă izola în oaza sufletului meu. Astfel pot să-mi îndeplinesc orice dorință – să călătoresc în spațiu și timp, pot deveni cea mai înțeleaptă și mai frumoasă prințesă, pot să discut pe orice temă cu un erou al vreunei cărți, cu o personalitate istorică, ba chiar și cu orice vietate care mi-ar plăcea cel mai mult. Când inima îmi cântă, răsfoiesc o culegere de poezii și simt dorința de a-mi încerca și eu harul în ale scrisului. Nu zic că îmi reușește prea bine, dar mă bucur când încercările mele dau roade, fie nesemnificative încă și, poate, încă imperfecte. Iar când mi-e greu și caut un interlocutor... Iarăși mă ajută ea, cartea! Gândurile-mi se retrag și eu devin parte a unor întâmplări similare, iar soluția vine singură.

Anastasia Tozlovanu,
clasa a VII-a, Gimnaziul Nicoreni, r-nul Drochia

* * *

„Sunt o parte a ceea ce citesc.”

Theodore Roosevelt

Acest citat m-a făcut să mă privesc dintr-o parte, regăsindu-mă în esența spuselor. Mă surprinde gândul că de mai multă vreme nu mă mai uit la carte ca la niște file simple de hârtie prinse într-o copertă cartonată. Acum știu că fiecare carte este fie un psiholog, fie un doctor de suflete omenești; fie un îndrumător ori povestitor care te călăuzește pe cărările întortocheate ale vieții (de matur sau de tânăr pornit în lumea mare; de copil care necesită o și mai mare nevoie de cuvântul Cărții). Or, adesea, tocmai cărțile fac cunoscută iubirea de oameni, de părinți, de cei apropiați...

Pentru mine cartea e magia care mi-a deschis orizonturile existenței omului. Am descoperit acest miracol cu ajutorul mamei, care se străduia să mă crească frumos, stropindu-mi rădăcinile cu apa lină a poveștilor, ca astfel să prind gustul dulce amar al vieții, făcându-mă să înțeleg că viața nu e asemeni unui drum asfaltat. O ascultam și abia respiram de teamă să nu piardă cumva firul cititului și eu să mă lipsesc de niște semințe de vorbe bune și înțelepte, pe care atunci nu le prea înțelegeam. Apoi am venit la școală și am descoperit că sunt oameni care le știu pe toate – învățătoarea mea, prima mea învățătoare, care a putut să-mi cultive și să-mi dezvolte curiozitatea pentru cunoaștere. Astfel cartea mi-a devenit un prieten de nedespărțit. Citeam, fiindcă voiam să mă asemăn ei, să știu la fel de multe și mă bucuram nespus atunci când primeam laude, iar colegii de clasă mă rugau să le povestesc la recreație ceva interesant citit în vreo carte... Citeam tot mai mult, lectura devenind pentru mine un refugiu, un loc special unde pot merge oricând am timp liber, ca să devin un călător, un explorator...

Afina Mocan,

clasa a IX-a, Gimnaziul „Ion Creangă” Țarigrad, r-nul Drochia

Poveste adevărată

A fost odată o fetiță care trăia într-un sătuc. Numele ei era Bel. Ea voia ca oamenii să cunoască cât mai multe și le-a propus copiilor din acea localitate să alcătuiască împreună o carte. Mai întâi, au mers cu toții pe teren să culeagă povești, ghicitori, proverbe – toate despre carte. Iată două dintre ele. Prima: „O carte frumoasă e un bun prieten” și a doua: „O carte scrisă bine e asemeni unui covor fermecat ce te poartă într-o lume în care nu ai putea avea acces în alt mod”. Apoi, tinerii pictori au ilustrat cartea, altcineva a aranjat textul în pagini, iar după aceasta au verificat și au legat frumos copertile. Astfel a apărut cartea! Reporterii au prezentat lucrarea în toată țara.

Dumnezeu a urmărit munca depusă de Bel și de ceilalți copii. Și îi vorbi din cer fetei:

– Dragă copilă, vreau să știi că această carte, pe care am creat-o împreună, va deveni magică!

Celui harnic îi va îndeplini orice dorință!

– Mulțumesc, Doamne! zise Bel, eu voi proteja toată viața mea cartea.

Bel creșcu și deveni scriitoare...

Alexandra Pasat,

clasa a III-a, Liceul Teoretic Șuri, r-nul Drochia

Cartea mea preferată

Printre cărțile din bibliotecă, o carte răsfoită de mine în repetate rânduri este „Rățușca cea urâtă” de Hans Christian Andersen. M-a fascinat această poveste prin profunzimea ei. Este despre o rățușcă mică și urâtă, o creatură cu pene nepotrivite și cu un ciudat aspect fizic. Biata rățușcă! Era respinsă și hulită de toate celelalte păsări din baltă. Cu toate acestea, rățușca cea urâtă era blândă și bună la inimă și, în ciuda mizeriei și suferinței ei, nu răspundea cu aceeași monedă.

Într-o zi, rățușca cea urâtă părăsește balta și pornește să călătorească prin lume. Întâlnește în calea ei o femeie bătrână și nevăzătoare, un câine și o pisică. Cu fiecare întâlnire, ea învață lecții importante despre cumsecădenie, empatie și frumusețe sufletească. Ea a devenit o lebdă elegantă și frumoasă. O admirau toate păsările. Oricum, lecția învățată în timpul călătoriei sale i-a rămas imprimată în inimă: frumusețea se află în suflet și în felul cum îi tratăm pe alții...

Această carte este mai mult decât o simplă poveste pentru copii. Ea explorează subiecte profunde, precum discriminarea, bunătatea și frumusețea interioară. Citind-o, am învățat că nu ar trebui să judecăm oamenii sau lucrurile după aparențe, ci să căutăm calitățile interioare și să fim empatici față de cei din jurul nostru. Cartea merită citită și reluată de mai multe ori, deoarece ne amintește că suntem cu toții în căutarea frumuseții interioare. „Rățușca cea urâtă” oferă o lecție de viață pentru toți acei care își deschid inimile și mințile către înțelegere și compasiune.

Alexandra Rusinschi,

clasa a V-a, Liceul Teoretic Șuri, r-nul Drochia

Ploaia

Când plouă la răsărit,
La fereastră stau vrăjit.
Când plouă-n amiaza mare,
Sunt trist și mi-i dor de soare.
Ieri ploua de la apus
Și-n căsuță m-am ascuns.

Soarele

Soarele e mângâierea
Sufletelor întristate.
Atunci când e soare-afară
Ai poftă să faci de toate.
Soarele e ca și Domnul,
Care zile ne împarte...

Ilinca Pînzari

elevă, Liceul Teoretic
„Mihai Eminescu”, Drochia

Clubul de lectură

Literatura bună este o comoară

Cu cât trece timpul, cu atât literatura devine mai valoroasă și mai fascinantă. Acest concept m-a intrigat încă din copilărie. Am nutrit mereu o pasiune profundă pentru operele clasice, găsindu-le atrăgătoare și interesante. Am citit mereu! Iar în ultimii trei ani am căutat și am explorat rafturile de cărți ale Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, în căutarea cărților scrise de autori străini. Astfel, i-am descoperit pe scriitorii Jane Austen, Agatha Christie și Alexandre Dumas. Aceștia sunt trei dintre autorii excelenți ale căror cărți minunate le-am descoperit și apreciat.

Voiam să împărtășesc această pasiune a mea pentru lectură cu alți semeni. Și a apărut o soluție... Mi s-a propus un proiect: să ofer recomandări de lectură pentru copii pe canalul de YouTube al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, în scopul promovării literaturii în limbi străine. Am acceptat imediat! Și astfel am descoperit cum să-mi promovez pasiunea pentru lectură și să influențez tineri pasionați de lectură asemeni mie.

A apărut ceva interesant, ceva nou! M-am gândit și am căutat modalități de a face, împreună cu alți colegi, recomandări online cât mai intrigante și mai moderne. Scopul nostru este să promovăm lectura într-un mod accesibil, interactiv și să dezvoltăm abilitățile lingvistice.

De ce este important să facem asemenea recomandări? Pentru că fiecare carte pe care o împărtășim cu ceilalți poate deschide o fereastră către o nouă cultură, poate provoca curiozitatea și imaginația și mai poate crea legături puternice între cititori. Recomandările noastre nu sunt doar simple sugestii de lectură, ele sunt o invitație către aventura literară și către explorarea continuă a cunoașterii și a înțelegerii lumii.

Așadar, dragi cititori, vă invităm să vă alăturați comunității noastre. Împreună, vom continua să aducem magia cărților în viața noastră și în inimile celor din jurul nostru, transformând biblioteca în a doua noastră casă, unde fiecare pagină este plină de poveste, de adevăr și inspirație. În fine, dacă recomandările mele motivează un copil să citească, acesta este deja un pas spre schimbare. Un pas spre o lume mai bună!

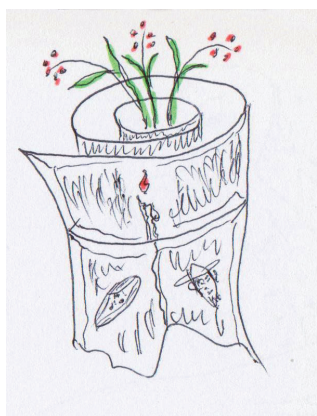
Dalia Bînzari,
clasa a VIII-a, Liceul Teoretic Român-Francez „Gh. Asachi”, Chișinău

Oare cum e weekendul Domnului?

Claudia Partole: Bună ziua, Iulian! Vin și eu cu o provocare. Scrie-ne un gând despre creație: ce semnificație are pentru tine această menire/misiune?

Iulian Filip: E o provocare de duminică a vorbi despre creație, Claudia. Menire? Misiune? Prin creație – abia prin creație – ne asemănăm cu Creatorul a toate, Dumnezeu, care ne-a făcut după chipul său. Nu știu dacă nu păcătuiesc, întrebându-mă dacă Dumnezeu e Creator în fiecare clipă din veșnicia Lui. După Facerea lumii, care a durat șase zile, în a șaptea zi Dumnezeu s-a odihnit... După fiecare din cele șase zile lucrătoare Dumnezeu constata că ceea ce a făcut i-a ieșit bine, i-a reușit adică. Sesizez o ușoară îndoială/neîncredere în raport cu eventuala împlinire a vrierii divine. După toate împlinirile – lumina în prima zi, cerul în a doua zi, pământul în a treia zi, soarele, luna și stelele în a patra zi, viețuitoarele apelor și păsările văzduhului în a cincea zi, viețuitoarele pământului, inclusiv omul, în a șasea zi – Creatorul cum s-a odihnit? Că zice Biblia: „Dumnezeu a binecuvântat ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că în ziua aceasta S-a odihnit de toată lucrarea Lui, pe care o zidise și o făcuse”. La întâlnirile pe care le avem cu cititorii întrebările lor sunt înrudite cu a ta, Claudia, dar și cu a mea în partea cancelariei cerești. Curiozitatea formulată gospodărește e întrebare, iar întrebarea e cheița de aur a cunoașterii. Am un respect deosebit pentru cititorii care-și depășesc timiditatea/ezitarea și mă întreabă ceea ce îi chinuie după lectura cărților mele. Confucius, marele filosof chinez, afirma în acest context: *când întrebi, ești prost pentru câteva minute; dacă nu întrebi, rămâi prost pentru totdeauna*. În dimensiunea noastră pământească aceste fărâme cerești, generatoare de anumite stări de spirit, numite de mai multă lume inspirație, se dau pe toată lumea și pentru toate activitățile omenești. Mi-i comod să ilustrez această constatare a mea cu ceea ce mi se întâmplă în (deja!) lunga mea viață, care mi-a plăcut cum mi s-a întâmplat – mi-am trăit-o doar între cărți, am făcut ce mi-a plăcut: am învățat să citesc și să găsesc cărți bune de citit; am învățat să scriu și să fac cărți din ceea ce scriu. E rodul acelor stări de spirit, pe care m-am deprins să mi le provoc – prin lecturi, călătorii, întâlniri și comunicare cu lume diferită, prin implicări în proiecte de creație, prin situații de viață omenească, pe care le trec ca alte și alte lecții/experiențe. Stări de spirit creative are și o gospodină la bucătărie ori în orele menite curățeniei, înprospătării casei, când toți ai casei rămân surprinși la culme cât de altfel sunt bucatele (deși aceleași), cât de animate sunt culorile brâielor casei, deși-s aceleași! Ori meșterii lemnari... Ori livada unui consătean, care a găsit într-un sat îndepărtat al unui camarad din armată un soi de nuc de mai mare minunea! Ce nuci! Sunt norocos să mă pot... citi în orice dimineață și să înțeleg: pentru ce mi-i dată ziua de azi? Când te apuci de un lucru binecuvântat de ceruri și de muze, categoriile de greu și de oboseală sunt altele decât ale omului care lucrează de la oră la oră și nimeni nu-l întreabă dacă-i place ceea ce face. Să mă ierte această categorie de lucrători, între care am fost și eu pe unele segmente ale vieții mele și m-am înspăimântat de lipsa de perspectivă a destinului meu. Spaima dintâi a fost kolhozul, care m-a motivat să caut altceva... De aceea am sărit din trei accelerate, care nu mai erau ale mele: am plecat de

la Facultatea de Fizică și Matematică (după prima sesiune de iarnă susținută cu bine); am plecat de la Academia de Științe din Moldova (după primii 15 ani); am plecat de la Primăria Chișinău (după 16 ani și 16 zile). În toate trei cazuri am scris cerere de ducă... Mi-am apărat – în toate trei ipostazele – libertatea și creativitatea. Pragul pe care trebuia să-l trec de fiecare dată e decisiv și descurajator pentru mai multă lume. Mulțumesc Domnului că m-a... asistat în momentul decisiv. Stereotipă între-barea la întâlnirea cu cititorii: cum se declanșează aceste stări de spirit, generatoare de poezie? Nu contează cum, e greu de înțeles mecanismul – important e să fii pe fir, să fii pescar când firul e întins, coarda/struna tensionată! E un cadou această stare de spirit, când o simplă întorsătură de vorbă, declanșează laboratorul de creație și... ți se întâmplă! Astfel mi

s-a întâmplat poezia „Plăcințele cu mărar”, pentru care trebuia să mă... cheltui și să-l aduc pe lume pe feciorul meu Adrian, care visa, la 5 ani, să fie, la revelionul de la grădiniță, mușchetar. Tânărul meu mușchetar Adrian înțelegea că la un moment mușchetarul trebuia să deschidă gura și să zică ceva... deosebit. A fost a doua comandă socială pentru o poezie. Poezia „Necazurile Adrianei” nu mi se întâmpla, dacă nu deslușeam scâncetele ei, pe la 4 ani, care mi s-au părut început de poezie: vai, vai, vai ce mă mai doare unde m-au mușcat țânțarii... Nici poveștile mele nu mi se întâmplau, dacă nu mă tortura Adriana, înainte de somnul ei, cu... tăticu, spune-mi povestea!

Claudia Partole: Iuliane, poezia „Plăcințele cu mărar” lumea o știe. Poate unii cunosc și poezia „Necazurile Adrianei”, dar nu-i bine să nu ilustrăm cum poate un scâncet de fiică torturată de țânțari să devină poezie.

Iulian Filip: Fie, fie, Claudia! Ai reținut că poezia se cheamă „Necazurile Adrianei” – ca să nu am necazuri cu drepturile de autor: *Vai, vai, vai, ce mă mai doare/ unde m-au mușcat țânțarii!/ Dar țânțarii m-au mușcat/ Unde nu prea m-am spălat./ Ici murdar și-aici murdar,/ un țânțar și alt țânțar!.../ Tare m-am mai săturat/ de țânțari și de spălat.*

Claudia Partole: Nu scriai o poezie despre țânțari fără necazurile Adrianei?

Iulian Filip: Precum cunoști (cine nu cunoaște?), sunt pescar, iar pescarii au o convenție de neagresiune cu țânțarii. Adriana a fost doar de câteva ori cu mine la pescuit și n-a ajuns în tagmă... Totuși, partea mai importantă din creația mea, pe care i-o datorez, sunt poveștile. Nu ajungeam nici odată la povești, dacă fiica nu mă tortura, înainte de somnul ei, cu... tăticu, spune-mi povestea! La Teatrul Guguță, între celelalte spectacole pe baza pieselor mele, „Cobora un cățeluș din cer” e poate prima poveste provocată de Adriana. Îmi place că-i pot îndemna, pe cei care mă întreabă, să nu se teamă să încerce mai multe activități frumoase, creative, cognitive, captivante, ca să descopere la care dintre ele forul lor interior rezonază mai alert, mai altfel... Cum să depistezi ce calități mai deosebite, ce talent mai evident posezi, dacă nu încerci o claviatură de pian ori acordeon, o strună de vioară ori de chitară, o culoare, o mișcare de dans, un fel de sport, altul, un constructor (jucărie?), un puzzle cu diferite provocări? Toate-s de creație, dacă le percepi provocarea. Mie astfel mi se întâmplă... Chiar și cea mai recentă poezie, pe care am intitulat-o „Număratul cucului, tristețea năsucului”: *La fereastră cântă-un cuc./ În pățuc doarme-un năsuc:/ – Chiar cu noaptea-n cap cântarea?/ – Chiar din zori cu supărarea?/ – Chiar din zori cu număratul?/ – Cine-acum e supăratul?/ – Nu mă supăr pe cântat:/ mă-ntristez de numărat –/ numeri anișorii mei/ ori plângi puișorii tăi?/ Că-ai umplut lumea cu ei...*

De bagatele mele grafice nu-ți mai spun nimic, că nu pricep cum și când mi se încârligă liniile și ce vor să spună. Bunăoară, pe cele pe care ți le atașez aici...

Măria Sa Inspirația

Omul își creează propria lume în felul după cum vede și simte realitatea în care viețuiește. Unii îl aseamănă pe om cu Creatorul absolut, făcând abstracție de faptul că acesta remodelează doar o lume deja existentă. În procesul de creație a propriei lumi unii oameni au nevoie doar de sunete și aceștia sunt muzicienii, alții se mulțumesc cu gama de culori și ei fac parte din tagma pictorilor. Sunt și dintre cei care aleg mișcările corpului uman, ei fiind coregrafii, dar cei mai mulți preferă cuvântul și aceștia sunt scriitorii. Toate aceste culori, sunete, mișcări sau cuvinte există cu prisosință în preajma omului, dar pentru a le utiliza în procesul de creație el mai are nevoie de un element absolut necesar și obligatoriu. E vorba de Măria Sa Inspirația, iar de acest dar divin nu are parte oricine, ci doar cel ales și miruit cu talent.

Orice ființă umană este hărăzită chiar de la naștere cu unul sau cu mai multe talente. Inițial, o persoană nu este conștientă de ele și unele își trăiesc viața fără să-și descopere harul cu care fusese înzestrată de providență. La un anumit moment însă majoritatea dintre ele îl descoperă fie din fragedă copilărie, fie chiar și la vârsta senectuții.

În ce mă privește, din momentul în care am învățat să scriu și să citesc am fost captivat de lectură. Cărțile îmi deveniseră necesare aproape ca aerul, apa sau hrana. După ce citeam cu nesăț anumite cărți, influențat de inconștientul impuls de a modela cele ce-mi crea imaginația am luat în mână creionul. Pe parcursul anilor de școală, fără să am vreun îndrumător, însușisem arta desenului atât de bine, încât după finalizarea studiilor medii am ales să merg în continuare pe calea picturii. Dar lucrurile, întâmplarea, destinul s-au dovedit a fi atât de imprevizibile și potrivnice alegerii făcute, încât la începutul toamnei m-am pomenit student la Politehnică. Surprins, nedumerit și decepționat, chiar din prima lună de studenție am descoperit că în cadrul institutului activează Cenaclul literar „Ritmuri”. Mai mult din curiozitate, într-o zi de joi în care un mic grup de viitori ingineri și economiști se întruneau să-și comenteze propriile versuri, m-am furișat la ședința lor. Așadar, am descoperit că în afară de creion, cel cu care visam să-mi creez propriul univers, mai există și magia Cuvântului. Dintr-un impuls de adolescent rebel mi-am zis să nu scriu poezii, ca ceilalți colegi de cenaclu, de unde primele probe literare, dar și toate celelalte care au mai urmat, au fost niște texte în proză. La drept vorbind, erau mai mult un fel de meditații poetice decât povestiri în formula lor clasică.

Aproape două decenii am mai purtat în același buzunar atât creionul, cât și stiloul. Ulterior, însă, primul a rămas uitat în sertarul mesei de scris, căci grație cuvântului am cunoscut magia seducătoare a Inspirației. Atunci am realizat cât de seducător e momentul în care spiritul se pomenește în afara timpului și a spațiului, hălăduind într-o altă dimensiune. E momentul de vârf al euforiei transcendente, atunci când, ulterior, vraja ei îl captivează și pe cititorul care parcurge textul nu doar cu ochii, ci cu toată ființa.

Orice text scris de autor într-un moment lipsit de Inspirație și creat doar din vanitate sau sentimente este rece, fad, chinuit, iar cititorul îl va respinge chiar de la primele pagini. Evident, din aceleași cuvinte sunt scrise și textele de publicistică, dar cititorul le parcurge având interesul de a se documenta și a culege anumite informații. Iar beletristica, adică poezia și proza literară e căutată și lecturată doar dacă are semnele de vrajă ale Inspirației. Cine nu crede, să citească mult și se va convinge.

Laborator de creație

Ion ANTON

Scriu pentru copii, deoarece ei sunt cei care mă inspiră...

Scriu pentru copii încă din... copilărie. De fapt, inițial am scris versuri doar pentru copilul care eram chiar eu. Cream niște poezioare mici și hazlii, pe care aș fi dorit să le citesc în publicațiile periodice ale timpului, dar nu prea dădeam de ele, cu excepția celor semnate de Grigore Vieru, care îmi plăceau mult. Expediam unele creații de-ale mele la ziare și reviste. Mare îmi era bucuria când, uneori, unele erau publicate. Astfel îmi creșteau aripile și, poezie cu poezie, am adunat un caiet întreg, din care a luat naștere prima mea plachetă de versuri pentru copii „Bună dimineața, ziuă!”, editată în 1986 la Editura Literatura Artistică. Apoi, pentru că am crescut doi băieți și o fată, am simțit necesitatea să sar deja de la scrisul „egoist” pentru mine la scrisul pentru ei. Odată, o educatoare de la Grădinița nr. 86, în a cărei grupă era fiul meu mezin Mircea, m-a rugat să scriu un scenariu în versuri despre garderoba copiilor. „Avem în programa educativă sarcina de a familiariza copiii cu îmbrăcămintea, încălțăminte și acoperământul de cap”, zise educatoarea, continuând cu tristețe: „Mă amărăsc atunci când copiii confundă denumirea corectă a obiectelor și îmi aruncă cu nepăsare ba o «dublioncă», ba niște «tapociki» sau «kolgoci»... Deși am, dragă Doamne, o grupă de moldoveni get-beget!” Am scris acel scenariu, care mai apoi s-a extins până la o culegere de versuri cu titlul „Garderoba veselă”, editată în 1988, cu un tiraj de 75 000 de exemplare (!), tot la Editura Literatura Artistică. Mai târziu, fiind completată și îmbrăcată într-o haină grafică nouă, ilustrată cu desene color atractive, din acea carte s-au născut două ediții în grafie latină, ultima purtând titlul „Vesel îndrumar pentru vestiar”, ediție pentru care mi s-a decernat în 2020 Diploma de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY). La fel s-a întâmplat și cu placheta de poezii educativ-cognitive „Jocul de-a cuvintele sau Cu ochiul ne fac din rime/Omografe, omofone, omonime”, pe care am scris-o la sugestia fiicei mele Cezara, pe când era elevă în clasele primare.

Tot la sugestia copiilor, deja a celor din întreaga republică, elevi-cititori ai revistei săptămânale „Florile Dalbe”, am scris și editat enciclopedia „DE CE?”. Copiii și adolescenții au asaltat rubrica mea „De ce?” cu diverse întrebări din domeniul eticii, esteticii, relațiilor copii-părinți, băieți-fete, elevi-învățători etc., la care le-am răspuns ani în șir, continuând s-o fac și în prezent. Editoarea și scriitoarea Silvia Ursache a editat în baza acelor întrebări și răspunsuri o enciclopedie interactivă impunătoare, purtând subtitlul „Enciclopedie pentru fete și băieți curioși”, volum solicitat și apreciat și la București. Și celelalte cărți de poezie și proză pentru copii și adolescenți – „Cuibul soarelui”, „Jucăria din cuvinte”, „Zodia Zimbrului”, „Cercei de cireșe”, „Semaforul” ș.a. – au apărut grație copilului din mine, pe care îl păstrez în suflet și acum, dar și datorită copiilor-cititori cu care comunic mereu. Deci, scriu pentru copii, deoarece ei sunt cei care mă inspiră.

Christopher Paolini, autor la cincisprezece ani

Tânărul prozator Christopher Paolini (n. 1983) a reușit performanța extraordinară de a-și scrie prima versiune a romanului „Eragon” când avea doar 15 ani. Părinții săi au decis să-l susțină în efortul său scriitoricesc, i-au redactat cartea, au autoeditat-o și i-au făcut o campanie de promovare de mare amploare, organizând peste 130 de lansări și întâlniri cu cititorii în diverse școli americane. Romanul a avut șansa să intre în atenția unui editor important, fiind reeditat în tiraj de masă și, astfel, a devenit unul dintre cele mai mari bestsellere pentru adolescenți. În 2006 romanul „Eragon” a cunoscut o adaptare cinematografică de mare buget.

Cartea lui Christopher Paolini urmărește povestea unui adolescent pe nume Eragon, care descoperă o piatră ciudată ce se dovedește a fi un ou de dragon. Aflat în grija junelui, puiul de dragon iese la lumină și crește, preschimbându-se într-o creatură uriașă ce amenință să ducă la căderea unui împărat despot. Dragonul devine o armă de temut ce sprijină forțele rebele din regat.

După cum afirmă Paolini, universul său ficțional are o structură hibridă și preia modelele lumii lui J.R.R. Tolkien din „Stăpânul inelelor”, cea a Ursulei Le Guin din seria „Earthsea” și cea a ciclului „Dragonriders” semnat de Anne McCaffrey.

În prezent saga lui Christopher Paolini dedicată tânărului Eragon și dragonului său devotat însumează patru romane: „Eragon”, „Eldest” („Cel mai în vârstă”), „Brisinger” și „Inheritance” („Moștenirea”), la care se adaugă enciclopedia fictivă „Eragon’s Guide to Alagaesia” („Ghidul lui Eragon asupra Alagaesiei”). După cum a declarat într-un interviu recent, tânărul scriitor este plin de inspirație și are pregătite în jur de 20-30 subiecte de romane pe care intenționează să le scrie.

Pe lângă talentul de scriitor, Christopher Paolini a mai demonstrat și alte două abilități importante. Este un foarte bun vorbitor și e capabil să capteze atenția tinerilor săi admiratori atunci când conduce evenimente și lansări de carte. De asemenea, știe să-și gestioneze drepturile de autor și a luat decizii corecte în ceea ce ține de marketing și management editorial.

În 2020 a revenit în atenția publicului cititor cu un nou roman, intitulat „Să dormi într-o mare de stele” („To Sleep in a Sea of Stars”). Este o ficțiune care nu are legătură cu seria „Eragon” și exploatează un alt gen, *science-fiction*-ul spațial. Eroița centrală, o tânără din secolul XXVI, se stabilește împreună cu logodnicul ei pe o planetă neexplorată. Aici ea descoperă întâmplător urmele unei vechi civilizații extraterestre și obține tehnologiile acestora, care-i acordă puteri nelimitate.

Marcel Gherman

Scriitorul la masa de gândire

Leo BUTNARU

Apărând temeliile

Între Prut și Nistru, așa-numitul dezgheț hrușciovist a durat mai puțin decât în alte republici unionale (azi țări independente) din fosta URSS, în special în cele baltice, Georgia și Armenia. Procesul de opresiune națională dusă spre deznaționalizare se acutizase și cele mai lucide minți ale intelectualilor căutau ieșire din situație, răzbire spre spații libere de manifestare. Într-o solidaritate confraternă, unii dintre scriitori și-au zis că nu trebuie să lase școlile, instituțiile de învățământ superior de izbeliște, la discreția satrapilor ruso-imperialiști clamoroși în antiromânismul lor. Într-un mod asumat ca și programatic, scriitorii și-au propus să scrie (și) pentru copii, pentru tineret, în general. Dacă partidul unic și bulldog trâmbița despre comenzile sociale obligatorii ale realismului socialist, creatorii de artă, în special scriitorii patrioți, și-au propus să execute o comandă națională. Obligați de propria lor conștiință de a se opune agresivității imperialiste întru deformarea istoriei adevărate. Să scrie pentru copii și tineret, să intre cât mai des în școli, ba chiar și în grădinițe, cu tainicul optimism să contribuie ca din copiii acelor vremuri ideologic neguroase, nocive, să răsară minți luminate, spirite receptive la vibrațiile patriotice panromânești. Cu gândul de a pune oarecât pe... gânduri copiii, pe care regimul ținea cu tot dinadinsul să-i intoxice cu optimismul criminal, ce trâmbița despre imanenta victorie a comunismului.

În pofida tuturor mutațiilor de tristă amintire, pe atunci, între Prut și Nistru, scriitorul mai avea o valoare osebită, se mai credea că el, literatul, a rămas ceea ce a fost, – un învățător, un pedagog. Mai ales, învățătorul, profesorul care are talent să scrie și cărți pentru copii. În degringolada antinațională, scriitorul era necesar prin prezența sa printre copii, elevi, studenți, pedagogi. Era necesar prin stilul său comportamental demn, prin cel de a-și rosti și rostui, de a-și plasa cuvântul, pentru că el nu vorbea în pustiu (imperialist, deznaționalizator). Erau sute de școli, de instituții care așteptau scriitorii. Vizite, întâlniri cu publicul care, pe atunci, parcă ar fi avut ceva de ritual, de sfințenie. Scriitorii erau așteptați, solicitați, li se scriau răvașe, li se telefona din biblioteci, școli, chiar de la grădinițe pentru copii. În marasmul ideologic generalizat, scriitorul ținea, parcă, de o excepție a curajului, demnității, prestației lingvistice românești exemplare. Astea toate însemnau și instruire, dar și educație (cu nuanțele deosebitoare ce există între aceste noțiuni); însemna orientarea, modelarea conștiinței copilului – cetățeanului matur de mâine și era foarte important ca aportul, contribuțiile literaților să fie de probă înaltă, întemeiate pe adevăr și frumusețe, temeritate și patriotism. Dar, bineînțeles, și pe vis, năzuință, speranță. Pentru că, dimpreună cu părinții și pedagogii, scriitorii beneficiază de cea mai mare încredere pe care le-o pot acorda copiii.

În acea perioadă, am fost împreună cu colegii, cu prietenii care *la comandă națională conștient asumată*, au scris cărți de poezii, proză pentru cei mici și elevii din clasele primare, mai multe din acele texte astăzi regăsindu-le pe YouTube, citite, interpretate de elevi, bibliotecari, predate și analizate de pedagogi. Bineînțeles, mă bucur. Unele nuvelete sau scenete scrise în anii '70 ai secolului trecut

iată-le nu că doar valabile/viabile, ci chiar *internetizate*, răspândite în spații fabuloase. În acea perioadă antiromânească, întreținută perfid de comuniști în stânga Prutului, puteam eu presupune că voi ajunge să-mi editez cărțile chiar în țara mea, România, cea blamată de sovietici atât de perfid?! Dar, precum se știe, nu de puține ori copilăria ia fantasticul drept realitate posibilă!

Astăzi, intenționez să reeditez, în alfabet românesc, amplul meu grupaj de poeme „Ev neaoș”, care a fost conceput și scris în acea perioadă de angajament contra agresiunii deznăționalizatoare ru-so-imperialiste. Parțial, poemele au fost publicate în presa periodică, iar în primă variantă de grupaj le-am inclus în volumul „Duminici lucrătoare” (1988).

Ev neaoș

Ev moldav, medieval ev neaoș –
Zimbru blând, trăgând brazdă c-un paloș
Luat din stemă și stăpânit în mâini
De plugărim, de oșteni-stăpâni.

Și mai zic: medieval ev neaoș,
Ai fost salvat din gură de pojar
Ca leagănul în care mic codroș
Sta prunc ce-avea s-ajungă cronicar.

Ca să închei: mărite dascăl neaoș,
Ai jertfit peste cazanii caznă
Și tot tu-ai fost plugarul cel ostaș
Care a tras printre cuvinte brazdă,

Îndemnând în loc de bici cu-o rază
Zimbrul blând, care ara c-un paloș.

Ianoș ȚURCANU

Instigare...

Scott Adams, creatorul benzii desenate, afirma următoarele: „Creativitatea înseamnă să îți permiți să faci greșeli. Arta este să știi pe care să le păstrezi”.

Fiecare dintre noi devine la un moment dat artist, atunci când simte că doar prin creație găsește o cale de echilibrare a interiorului său prin frumos. Dar apariția frumosului spiritual nu presupune neapărat crearea lucrurilor uimitoare, grandioase, ci acea stare în care se pășește cu inima unui copil sau a unui îndrăgostit. Creația, cred eu, este o încercare de a descrie cu gust și armonie lumea ce ne înconjoară și de a aduce acel strop de satisfacție și „nebunie” ce conferă luminozitate vieții.

Fiind provocat de „rebela” Claudia Partole să înșir ceva despre creație, m-am gândit că cel mai bine e să scriu despre carte, scriitor și cititor. Cineva a exclamat: „Puterea din vârful peniței este mai mare decât cea din vârful spadei!” – ceea ce, desigur, este foarte adevărat. Firește, fiind vorba doar la figurat despre aceste lucruri. În ceea ce mă privește, nu pot spune că „penița” mea se poate compara cu cea a multor scriitori remarcabili și nici puterea ei nu e a unei spade, însă îndrăznesc să cred că și astfel de crochiuri despre creație și, mai ales, despre carte și scriitori pot trezi un anume interes pentru cititorii de toate vârstele.

Al. Vlahuță zicea: „O carte bună – ce bun prieten!” Clișeul cu cartea-prieten nu-i o vorbă goală, fiindcă doar cărțile nu știu să trădeze, nu-ți fac reproșuri nemeritate (și nici măcar meritate), nu au nevoie să le explici nimic, știu totul, suferă, se bucură și cred împreună cu tine. Te apără de rău și plictiseală. Cartea te consolează, te luminează, spală urâtenia sufletului și a lumii. E un adevărat balsam pentru toate rănilor. Desigur, unui om înconjurat de cărți, dicționare literare și neliterare, unui om care e prieten cu o frază sau un paragraf revelator pentru ideile (din orice domeniu) pe care vrea să le abordeze și se oferă, vreau să cred, veritabile regaluri spirituale. Din care, firește, are numai de câștigat. După carte și lectură aș mai reveni la dragostea pentru literatură și pentru cei care o slujesc și n-o lasă să dispară nici în aceste vremuri când este agresată din toate părțile (internet, televiziuni, discoteci, manifestări de prost gust etc.). Vorbesc cu drag despre scriitorii noștri, elogiindu-i totuși pe cei care scriu (și) pentru copii. Ei știu să treacă cu un zâmbet peste necazuri, deloc puține, fac parte din categoria intelectualilor optimiști, cărora, nu mă îndoiesc, le aparține stima și admirația multora. Cei ce se îndoiesc de spusele mele, nu le pot spune decât atât: Citiți cărțile pentru și despre copii și-mi veți da dreptate! La final, din nou despre „puterea din vârful peniței”, care ne demonstrează că un destin se poate construi oriunde și oricând, dacă ai chemare, voință, dacă munca este pentru tine mai mult decât o religie și, desigur, dacă ai petrecut mult timp printre cărți. Și să nu uităm că orice creație, în orice domeniu, indiferent de valoarea ei, poate fi înțeleasă ca o manifestare a binelui și deschide o altă perspectivă a vieții.

Probă de condei

„Aș vrea să scriu...”

Scoala „Abeceluș” este o mărturie că educația înseamnă, în primul rând, echilibru între inovație și tradiție, între tehnologie și domeniul științelor umane. Ne dedicăm întru a cultiva în fiecare elev nu doar competențe digitale, matematice sau multilingvistice, ci și o inimă sensibilă la frumosul din jur, capabilă să aprecieze și să creeze artă și să respecte Omul. În lumea de mâine, plină de incertitudini și provocări, această comoară interioară va fi lumina care îi va ghida spre adevăratele succese care, cu certitudine, nu se măsoară nici în terabyți, nici în like-uri, dar în bucuria de a trăi, a se bucura și a simți frumosul din jurul lor. Iată de ce, încurajăm tinerii condeieri să își lase imaginația să zboare pe aripile cuvintelor, să creeze lumi noi și să exploreze adâncimile sufletului uman prin vers, culoare și cântec.

Ne bucurăm să împărtășim cu alții bogăția interioară a elevilor noștri, dobândită prin cuvântul scris, prin poezie. Vă invităm să vă alăturați în această călătorie magnifică, cu micii condeieri din clasa a IV-a a învățătoarei Natalia Dediu, capabili să îmbine eleganța tehnologiei cu cea a spiritului uman.

Sergiu Afanasiu,
poet, directorul Școlii „Abeceluș”, Chișinău

Copilărie

Ce frumoasă în culori e Copilăria!
Ca o floare în pădure e Copilăria...
Chiar și soarele afară trăiește feeria,
Când fiecare dintre noi îi simte bucuria.
Copilăria strălucește ca un soare
Și mă crește tot mai mare –
Pe mine și pe fiecare!

Valeria Ili

Draga mea copilărie,

Eu te port la mine-n gând!
Chiar și-atunci când voi fi mare,
Nu te voi uita nicicând.
Tu ești raza mea de soare.

Și a mea comoară ești.
Eu mereu, copilărie,
Te iubesc. Tu, mă iubești?

Cătălin Bodareu

Grădina

Am o grădină plină de flori:
Trandafiri, lalele, narcise,
Pictate în multe culori,
Cu miresme nedescrise.

Am o livadă bogată:
Mere, pere, prune –
Ea e dulce toată,
Și aduce roade bune.

Ana Rusanovschi

Nu mă întreba

Cum a fost copilăria mea,
Căci voi spune adevărul,
Că mi-e tare dor de ea!

De acele clipe rare,
Care nu le pot uita.
Le voi spune tuturor
Să se bucure de ea.

Dan Apostol

Câinele meu

Am un cățeluș ghiduș,
Foarte jucăuș!
Cam puțin distrat
Și trebuie dresat.
E bunul meu prieten,
Tare îl iubesc!

Și alerg cu el
Până obosesc.
Poate într-o zi
Ajunge dresat.
Tare-aș vrea să fie
Ca mine educat.

Lucas Moraru

Primăvara

Primăvara a sosit,
Dumnezeu e fericit.
A creat un măștișor
Pe care eu îl ador.

Primăvara este
Ca o floare mirositoare.
Primăvara-i ca un soare
Ce revarsă aur peste ogoare.

Mihai Muntean

Marturisiri lirice

Din creația elevilor clasei a II-a de la
Liceul Teoretic „George Meniuc” din Chișinău

Primăvara

Este cald, totu-nverzește,
Soarele s-a-nveselit
Și ne cheamă fericit:
– Hai, copii, ieșiți afară,
De ajuns cât ați dormit,
Să ne mai jucăm un pic!

Alexandra Croitoru

Maimuța din junglă

Printre copăcei, în junglă,
Zburdă o maimuță jucăușă.
Agățându-se de-o creangă
Seamănă cu o păpușă.
Saltă, sare-n sus,
Parcă-i acrobat.
Doar la circ poți vedea
Așa spectacol minunat!

Andreea Chistol

Mama

E ca o rază caldă venită din cer,
E ca o floare ce crește-n grădină!
Pentru mine mama este un înger,
O ființă ce-mi oferă lumină!

Emma Roșca

Probă de condei

Năzbâtia

Era o zi frumoasă de vară. Razele somnoroase ale soarelui încă se mai jucau printre florile de pe geam. Trilul păsărilor răsună melodios...

Îmi amintesc și acum, ca în vis, acea zi minunată! Aveam vreo trei anișori. Prin ogradă se plimba pisica noastră, cea cu blană albă, mustăți subțiri și privire șmecheroasă. O chema Mura. Pe cât de șotioasă, pe atât de gingașă era. Îi plăcea să privească cum se jucau puișorii drăgălași, pe care ni-i scosese cloșca în acel an.

Îmi erau tare dragi acei puișori și mie. Piuitul lor mă ademenea să-l ascult. Nu știu cum se făcea că așa de tare îmi plăceau, încât îi strângeam în mână cât puteam de tare și... Eh, bună de șotii mai eram!

Într-o zi, mama a observat că puișorii sunt tot mai puțini la număr. Nedumerită, m-a întrebat: „Draga mamei, n-ai văzut pe unde s-au rătăcit câțiva puișori?” Eu, fără a sta pe gânduri, i-am răspuns: „Păi, cum se vede, pisica le-a făcut o vizită...” Mama, supărată, s-a pornit să caute pisica. Eu eram mulțumită că am scăpat de pedeapsă.

Mama zări pisica și... Ar fi fost vai de steaua ei, dacă nu reușea să fugă, să se ascundă. Și, vai de mine ar fi fost, dacă pisica ar fi putut vorbi limba omenească...

Alexandrina Doboș

clasa a VI-a, Gimnaziul Bujor, raionul Hâncești

Mama voia la școală!

Când avea patru anișori, mama locuia la țară. În fiecare dimineață părinții ei (bunicii mei!) erau nevoiți să meargă la școala din satul vecin, căci tatăl mamei era directorul școlii, iar mama – profesoară. Ei erau mereu plecați la școală! De aceea cel mai dorit vis al mamei era să meargă în satul vecin, să le viziteze școala.

Într-o bună zi, când mama se juca în grădină, ca de obicei, tatăl ei s-a întors acasă cu un coleg, pentru a lua prânzul. Mama, cocoțată într-un pom înalt, a văzut mașina și a coborât în fuga mare. Dar până a ajuns, în mașină nu mai era nimeni, doar un sacou pe bancheta din spate. Mama a deschis portiera mașinii, care spre norocul ei era descuiată, a urcat și s-a ascuns sub sacou. În scurt timp, tatăl și colegul lui au revenit, au urcat în mașină și s-au pornit spre satul vecin.

Când erau în apropiere de școală, colegul tatălui a observat că sacoul din spate se mișca. Mirat, a exclamat: „Ioane, ia te uită, sacoul tău parcă-i viu!” A ridicat sacoul și a descoperit-o pe mama. „Se pare că mai avem un pasager cu noi!”, a zis el zâmbind. Tatăl mamei (bunicul meu), uimit și el, a întrebat: „Și ce facem acum cu tine? E târziu să ne întoarcem înapoi acasă, dar ești cam murdară, ca să te pot lua cu mine la școală...”

Până la urmă au decis să o lase cu soția colegului la el acasă. Doamna Irina, că așa o chema, a hrănit-o pe mama, a spălat-o și a încercat să-i țină companie. Mama, însă, nu era împăcată, voia cu tot dinadinsul să meargă la școală, să-și vadă părinții. Și a tot rugat-o pe femeie până a convins-o. Era deja curățică, îmbracată în cămașa feciorului doamnei Irina, chiar dacă aceasta îi ajungea până la genunchi... Femeia n-a mai rezistat insistențelor și a dus-o la școală. Astfel mama și-a împlinit o mare dorință – a vizitat școala unde lucrau părinții ei, acum – bunicii mei!

Uneori e chiar foarte bine să ai visuri și să fii insistent!

Cezar Pasat,

clasa a IV-a, Școala nr. 82, Chișinău

„Testament” și „Prefața”: explorare de *ars poetica* în literatura română

În spațiul vast al literaturii române, două opere remarcabile, „Testament” de Tudor Arghezi și „Prefața” de Alexandru Robot, se erijează ca piloni ai artei poetice. Prin explorarea titlurilor și a conceptului de „*ars poetica*”, aceste creații devin porți deschise către inima și sufletul poeziei. *Ars poetica* reprezintă, în esență, o incursiune poetică, o simfonie a cunoașterii artistice, dezvoltând intriga din cuvinte; un labirint sonor, care deschide uși către sanctuarele tainice ale creației literare.

Titlul „Testament” reprezintă o poartă spre codurile intime ale sufletului, o bibliotecă a mărturisirii poetice. Cu o singură nuanță devine o sinteză a experiențelor transfigurate în versuri, astfel dezvoltându-i cititorului patrimoniul literar al sinelui. În același context, titlul „Prefața” pare a fi o ușă elegantă către universul poetic, un preludiu subtil la odiseea semantică. Este o intrare ritualică în lumea cuvintelor, unde cuvântul nu doar descrie, ci și conturează metafore și semnificații armonizate într-un dans al înțelegerii.

În poezia intitulată „Testament” de Tudor Arghezi domină, cum am menționat deja, mărturisirea profund poetică, dar și o transmisie solemnă a valorilor și învățămintelor către urmași. Arghezi utilizează un limbaj plin de forță și simboluri precum „*nume adunat pe o carte*”, sugerând importanța continuității culturale. Arghezi folosește o rimă încrucișată, contribuind astfel la fluiditatea și armonia versurilor, iar ritmul îi este bine structurat.

Poezia „Prefața” de Alexandru Robot pare a fi o călătorie poetică prin care cuvintele sunt aduse la viață, într-un peisaj fascinant. Cuvintele în această poezie sunt personificate și îmblânzite, fiind descrise ca „sălbatic sfioase”. Iar utilizarea expresivă a termenilor cum ar fi „cer”, „stânci râpoase” și „săgeți bolnave”, legătura strânsă între natură și cuvinte. Poezia este îmbogățită cu numeroase figuri de stil. Bunăoară: „Am îmblânzit cuvinte sălbatic sfioase” – în această personificare cuvintele devin entitățile vii, capabile să fie îmblânzite și să interacționeze cu mediul înconjurător. Imaginile poetice abundă, de la „șovăiala prin coduri” până „la flori de vânătoare”, creând un peisaj vibrant și captivant. Cuvintele par a avea o viață proprie, manifestându-se într-un univers poetic plin de mister și frumusețe.

Ambii poeți explorează cuvintele, personificându-le și atribuindu-le trăsături umane. Arghezi vorbește despre testamentul versurilor sale, în timp ce poezia lui Robot sugerează îmblânzirea cuvintelor sălbatic. Tudor Arghezi emite în poezia sa o tonalitate solemnă și pasională, în timp ce Alexandru Robot pare să evolueze într-un cadru mai misterios și mai enigmatic. Aceste două poezii, scrise de doi poeți, deși sunt diferite ca tonalitate și stil, împărtășesc o preocupare comună pentru puterea cuvintelor și impactul lor asupra cititorilor.

La încheierea acestei călătorii literare imaginare, aș vrea să trag concluzia, constatând că fiecare cuvânt este o stea călăuzitoare, o mică constelație ce luminează tainicele mele contemplări. Încă un argument că lectura, pentru mine, este un labirint sonor, iar experiența post-lecturală devine o melodie subtilă, cu note de înțelegere și cu ecouri emoționale. Cu fiecare pagină străbătută, mă fac nu doar martora cuvintelor, ci și parteneră într-un dans al semnelor, unde fiecare pas lasă o amprentă pe suflet. Astfel, în lumina cuvintelor, concluzia nu poate fi un sfârșit, ci o deschidere spre noi orizonturi de descoperire și reflecție...

Elena Pruteanu,
clasa a IX-a, Gimnaziul Bălceana, Hâncești

Adolescentul tribun

Moldova Europeană, un drum spre progres

(fragment)

Republica Moldova este o țară europeană nu doar din punct de vedere geografic, ci și cultural, istoric și valoric. Aceasta face parte din familia europeană, având rădăcini comune cu alte popoare europene. Moldova împărtășește valorile europene, precum democrația, libertatea, drepturile omului, solidaritatea și diversitatea. Țara noastră are aspirații europene, dorind să facă parte dintr-o Europă unită, pașnică și prosperă. Pentru a realiza acest obiectiv, Moldova tre-

buie să continue calea reformelor și integrării europene. În acest scop este necesar să-și consolideze instituțiile democratice, să combată corupția și să asigure respectarea statului de drept.

De asemenea, Moldova trebuie să-și diversifice economia, să-i stimuleze creșterea și să reducă sărăcia. Totodată, este esențial să rezolve conflictul transnistrean, să-și consolideze suveranitatea și securitatea și să-și dezvolte relațiile externe. Implicarea cetățenilor, a societății civile și a mass-mediei în procesul de integrare europeană și promovarea imaginii și intereselor sale în Europa sunt, de asemenea, importante.

Ce înseamnă să fii european? Pentru mine semnifică mult mai mult decât simpla aderare la anumite valori și instituții. Este și o chestiune ce ține de inimă și minte, de spirit și acțiune. A fi european înseamnă să adopți nu doar valorile fundamentale ale democrației și drepturilor omului, ci și să îmbrățișezi spiritul de cooperare și solidaritate care definesc Europa. Este necesar să recunoști că diversitatea culturală și lingvistică este o bogăție, nu o diviziune, și să promovezi înțelegerea și respectul între diferite comunități și naționalități. A fi european înseamnă să te implici activ în procesele de decizie democratică, să accepți dialogul și compromisul ca modalități de progres și să fii deschis la ideile și experiențele celorlalți europeni. A fi european este un angajament față de valorile comune ale libertății, egalității și dreptății, dar și față de aspirația de a construi un viitor mai bun pentru generațiile viitoare. Aceasta înseamnă să fii deschis la schimbare și inovație, să te adaptezi la provocările și oportunitățile unui mediu global în continuă schimbare și să-ți asumi responsabilitatea de a contribui la construirea unei Europe mai unite, mai pașnice și mai prospere pentru toți cetățenii săi.

Sunt tânăr și îmi doresc să trăiesc într-o țară europeană. Visul meu este să călătoresc liber prin Europa, să învăț de la diverse culturi și să am acces la o educație de calitate și la oportunități mai bune de dezvoltare personală. Consider că Moldova ar putea beneficia enorm, dacă ar deveni membră a Uniunii Europene. Prin aderarea la Uniunea Europeană, țara noastră ar putea primi sprijin financiar și tehnic considerabil pentru a-și moderniza instituțiile, a diversifica economia și a îmbunătăți infrastructura. Moldova Europeană nu este doar un vis, ci și un obiectiv pe care îl construim împreună. Desigur, mai înseamnă și o responsabilitate mai mare pentru fiecare dintre noi. Pentru a ne apropia de standardele și valorile europene, trebuie să ne implicăm activ în viața socială și politică a țării, să fim solidari și toleranți cu ceilalți, să respectăm legea și mediul, să ne dezvoltăm competențele și cunoștințele, să fim creativi și inovatori.

Sper cu ardoare ca Moldova să adopte valorile europene în cel mai scurt timp posibil. Ca fiu al acestei țări, doresc cu pasiune să o văd progresând și prosperând. Sunt mândru să-mi afirm identitatea națională și, deopotrivă, să o îmbrățișez pe cea europeană. În final, ca tânăr visător, îmi doresc cu ferveur ca Moldova să-și construiască un viitor strălucitor prin integrarea în familia europeană.

P.S. Eseul meu a fost selectat conform criteriilor stabilite de Ministerul Educației și Cercetării și Centrul Republican „Artico”, în cadrul concursului la acest subiect, printre alte 25 de eseuri, cele mai bune, din 95 de lucrări prezentate de instituții de învățământ din toată republica.

Corneliu Zestra,
clasa a IX-a, IP Gimnaziul „Dimitrie Cantemir”,
satul Pârlița, raionul Fălești

Concursul național de lectură „La izvoarele înțelepciunii”

Se spune că izvoarele, cu cât mai mult se bea din ele, cu atât le sporește și debitul. Așa e și cu „La izvoarele înțelepciunii”: de la o ediție la alta, crește pasiunea, interesul, dorința elevilor de a participa și a se manifesta.

Finala Concursului național de lectură „La izvoarele înțelepciunii”, ajuns la ediția a 34-a, în acest an consacrat mult îndrăgitului poet contemporan Vasile Romanciuc, s-a desfășurat la începutul lui iulie, la Iași, în incinta Bibliotecii Județene „Gh. Asachi”, filiala „Ion Creangă”. Juriul concursului a avut următoarea componență: președintele juriului – Adrian Ghicov, doctor habilitat, conf. univ., șeful Catedrei de limba și literatura română, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, copreședinte – Emanuela Ilie, conferențiar universitar, doctor în filologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași; poetul Vasile Romanciuc, scriitoarea Claudia Partole, Lilia Tcaci, director adjunct al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Mihaela Morariu, Șef Serviciu Proiecte și Programe Culturale, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași. De asemenea, alături de concurenți au fost Dumitru Șerban, bibliograf, Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” Iași, Tamara Croitoru, director adjunct, Maria Harea, șef secție, Eugenia Andronic, șef Filiala nr. 2, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”.

Concurenții au fost provocați să se apropie cu mintea și inima de o poezie a poetului, pentru a o comenta. Ca la nicio ediție, de această dată, atât echipa din Republica Moldova, cât și cea de la Iași au demonstrat competență, retorică, logică și creativitate. Toți concurenții au fost la cel mai înalt nivel, demonstrând nu doar profunzime și creativitate în comentarea poeziei lui Vasile Romanciuc, dar și o mare dragoste pentru literatura română. Astfel, au fost acordate premiile I, II și III, precum și Mențiuni, în ordinea care urmează: **Premiul I:** Nikon Jomir, cl. XI, s. Petrești, Ungheni (LT „Aristotel”, Chișinău); Agnes Moruz, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; **Premiul II:** Arina Arapan, cl. X, Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, Călărași; Ioana Niță, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; **Premiul III:** Bianca Jentimir, cl. XI, Liceul Teoretic s. Gordinești, Edineț; Casian Mancaș, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; **Mențiuni:** Mara Balan, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Artur Banari, cl. IX, Gimnaziul s. Cotova, Drochia; Daria Cuzmin, cl. X, Liceul Teoretic „Ion Creangă”, Căușeni; Dumitrița Delev, cl. XI, Liceul Teoretic „Ștefan Vodă”, Ștefan Vodă; Tudor Honceriu, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Cezara Maftei, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Sabina Mancaș, cl. X, Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, Hâncești; Maya Misăilă, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași;

Eva Oghină, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Mara Popușoi, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Denisa Roabeș, cl. X, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Leova; Ștefania Spiridon, cl. IX, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Liliana Ungureanu, cl. XI, Liceul Teoretic „B.P. Hasdeu”, Drochia; Doina Vîlcu, cl. XI, Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, Hâncești.

Ca de fiecare dată, după fiecare ediție, olimpicii (cum le spune domnul Adrian Ghicov) din Republica Moldova au fost răsplătiți cu o călătorie memorabilă prin România, pe la mănăstirile din Moldova și Bucovina.

Pelerinajul a început din Iași, de la Catedrala „Sfânta Parascheva”, apoi cu popas la Târgu Neamț, unde oaspeții dragi din Basarabia erau așteptați de familia Caia – părintele Teoctist și preoteasa Olguța Caia, strănepoata lui Ion Creangă. De neuitat vor rămâne clipele de inițiere în istoria Neamului, poposind la Cetatea Neamț, dar și momentele de meditație și închinare la mănăstirile: Neamț, Agapia, Văratcă, Sihăstrie, Sihla, Cămărzani, precum și popasul la casa unde a copilărit Nică a lui Ștefan a Petrei. Toată călătoria a fost însoțită de cântec, glume și voie bună.

Cor. almanahului „La Creangă”

Concursul național de creație literară „Tinere condeie”

„Tinere condeie” este un concurs ajuns la vârsta înțelepciunii, cu mici-mari intermitențe, care a apropiat și a unit generații de tineri condeieri, mulți dintre aceștia ajunși azi scriitori cunoscuți în Țară și nu doar. Când zic Țară, mă refer la România – Țara-mamă, de care am fost despărțiți, rupti – noi, românii din Basarabia. De aici, de peste Prut, copilă fiind, parcă mai ieri (dar era prin 1967), urmăream cu jind și admirație temerarii condeieri, care erau descoperiți și ghidați de inițiatorii acestui frumos Concurs de creație a copiilor și tinerilor. Unul dintre călăuze era poetul, eseistul, criticul literar și marele cărturar **Tudor Opriș**, care a scos în lume *„peste 500 de personalități pe care le-a format, încurajat și propulsat și care azi cinstesc cultura românească în țară și peste hotare...”* (Romulus Vulcănescu).

Deși am crezut dintotdeauna în minuni, nu-mi imaginam că, într-o bună zi, se va așterne, peste Prut, un pod de flori (ca în poveste!), apoi unul și mai trainic – din Cuvinte țesute în poezie și proză. Toate, cu voia Domnului, se împlinesc prin oameni. Și această lucrare de extindere a podului „Tinerelor condeie” a realizat-o, continuând să lucreze la ea, marele povestitor contemporan **Petre Crăciun** – un Creangă, un Ispirescu al zilelor noastre! Astfel, iată că, în sfârșit, și pentru prima dată, după trei decenii și ceva, au fost invitați să participe la acest concurs și copiii din Republica Moldova.

Și-au propus creațiile mulți, dar fiind un concurs, selectați au fost cei mai buni, pentru a participa la Tabăra „Tinere condeie” de la Călimănești (perioada 20-25 august). Aceștia sunt norocoșii dăruiți cu mai mulți „talanți”:

Secțiunea „Poezie”

- 1) Premiul Mare – Alexandra Crețu, clasa a XII-a, Liceul Teoretic „Spiru Haret”, mun. Chișinău;
- 2) Premiul I – Mihaela Colibaba, clasa a IX-a, Liceul Teoretic „Lucian Blaga”, or. Bălți;
- 3) Premiul II – Mădălina Harabari, clasa a IX-a, satul Cucioaia, raionul Telenești,
- 4) Premiul II – Simion-Marius Postică, clasa a VIII-a, Liceul Teoretic „Emil Nicula”, satul Mereni, raionul Anenii Noi,
- 5) Premiul III – Maria-Mirela Antovici, clasa a X-a, Liceul Teoretic Pelenia, raionul Drochia;
- 6) Premiul III – Cristina Balan, clasa a XI-a, Liceul Teoretic „Vasile Coroban”, orașul Glodeni;
- 7) Premiul III – David Melnic, anul II, Colegiul Tehnic Agricol, orașul Soroca;
- 8) Premiul III – Andreea Ignat, clasa a VII-a, Gimnaziul „Vitalie Ceban”, satul Alexandreni, raionul Sângerei.

Secțiunea „Proză”

- 1) Premiul Mare – Olga Toloacă, clasa a IX-a, Gimnaziul „Andrei Chivriga”, satul Valea Mare, raionul Ungheni;
- 2) Premiul I – Valeria Bejenari, clasa a VII-a, Gimnaziul „Dumitru Matcovschi”, orașul Soroca;
- 3) Premiul I – Anastasia Tonică, clasa a VIII-a, Liceul Teoretic „Constantin Stere”, orașul Soroca;
- 4) Premiul II – Maria Daniela Borz, Gimnaziul „Dimitrie Cantemir”, satul Mândrești, raionul Telenești;
- 5) Premiul II – Alexandrina Prisacari, clasa a IX-a, Liceul Teoretic „Nicolae Casso”, satul Chișcăreni, raionul Sângerei;
- 6) Premiul III – Anastasia Rotari, clasa a VIII-a, Gimnaziul „Tudor Brădescu”, satul Chiștelnița, raionul Telenești;
- 7) Premiul III – Andreea Manea, clasa a VI-a, Gimnaziul „Ion Creangă”, satul Țarigrad, raionul Drochia.

Secțiunea „Eseu”

- 1) Mențiune – Xenia Șevciuc, clasa a XII-a, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, orașul Edineț;
- 2) Mențiune – Ion Butnaru, clasa a XI-a, Liceul Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu”, satul Lozova, raionul Strășeni;
- 3) Mențiune – Nicoleta Ciorbă, clasa a VIII-a, Gimnaziul „Ion Sârbu”, satul Mășcăuți, raionul Criuleni.

Din juriul, care a citit și apreciat lucrările, au făcut parte: Adrian Ghicov, doctor habilitat, profesor universitar; Iulian Ciocan, scriitor; Sergiu Afanasiu, scriitor, coordonator pentru Republica Moldova și cea care așterne aceste rânduri. În continuare propunem spre lectură un text din cele premiate.

Claudia Partole

Întinericul sufletului

Răsare soarele. E o dimineață obișnuită, o nouă dimineață fără tata, care... E tot mai departe de mine! Cândva, prin fereastra de la grădinița plină cu flori, se vedeau șezând la masă patru chipuri gingașe, care nu știau ce le rezervă viitorul. Soarele nu întrecea lumina zâmbetelor ce răsăreau pe fețele lor, părea că nimic nu-i va despărți, deși nici luna nu poate fi împreună cu soarele, pentru că îi desparte timpul, circumstanțele și dorul. Dor – cuvânt prea cunoscut și dureros, la auzul lui plâng.

Aș vrea să las totul baltă și să mă ascund în brațele tatei, ca un pui sub aripa cloștii care va face orice pentru a-și proteja odrasla... Nu știam pe atunci tainele vieții și nu bănuiam momentul în care tu, copil mic, să fii despărțit de un părinte, de dragostea acestuia, din cauza problemelor financiare. Acestea sunt clipe care te macină de-a lungul vieții și pe care le derulezi mereu, ca pe un film, în mintea ta. Dacă acele milioane de kilometri ar putea fi scurtate doar cu un simplu „te implor”...

Gândul la tata mereu îmi provoacă o stare de neliniște. Probabil că, pe zi ce trece, imaginea lui, care mi-a rămas în minte, dispare, iar senzația atingerii mâinii lui se pierde încetul cu încetul. Dorința-mi încearcă să-l descopere în visele mele, în care el nu mi-a apărut deja de mult timp, pentru că-mi devine tot mai necunoscut și mai îndepărtat.

Aș vrea să nu mă dezlipesc niciodată de amintirile zilelor în care mă trezeam în față cu zâmbetul lui luminos, să le am cât mai aproape. Sunt ca niște tatuaje lucrate cu atenție și cu acuratețe și care vor rămâne imprimate pentru totdeauna pe pielea mea.

Trece timpul și nu am găsit un răspuns la miile de întrebări ce mă duc cu gândul la tata, la plecarea lui. *De ce? De ce unii copii rămân fără o părticică din ei, din cauza unor „necesități”?* *De ce ar trebui să fie despărțiți de căldura și iubirea unui părinte?* Chiar dacă aceste întrebări îmi șiroiesc mereu în cap – în orice zi, oră, secundă, eu nu găsesc un răspuns. Zadarnic caut o afirmație potrivită! Adevărul nu-l poți schimba pe nimic în lume.

Când pleca, preferam să cred că absența-i nu o voi resimți pentru prea mult timp, însă mă păcăleam, pentru că durata de staționare era diferită. „Oare când va veni să stăm iarăși aproape?” – mă întrebam. Și de fiecare dată același răspuns: „Când ne vom putea oferi un trai decent...”. Îl aud atât de des, încât am impresia că mama mă minte, deoarece acea vreme nu mai vine.

Privesc cerul și-mi zic că acolo e tata. L-am pierdut în depărtare! Precum norii ce stau pe cerul siniliu și nu pot fi atinși de nimeni niciodată, până ce unul dintre ei nu va cădea, așa este și în cazul tatălui meu: nimeni nu îl va putea aduce acasă, până ce acest „trai decent” nu se va împlini. Imposibil?! Mama repetă mereu: „Nu ne ajung bani pentru toate, de aceea tati este plecat, ca să adune mulți, mulți...” Sunt total împotriva acestor spuse! Eu acum am nevoie de mai multă iubire și atenție din partea ambilor părinți. Lipsa banilor poate fi totdeauna, dar fericit poți fi nu neapărat când ești cel mai bogat... Mă abțin să plâng cu lacrimi amare. Nu sunt orfană, dar mă simt singură și abandonată de cineva drag. Am sentimentul că sunt o povară pe spatele celor iubiți de mine și mereu visez că, într-o zi, va reveni tata, vom merge la pescuit și vom glumi, dar până atunci mai am de așteptat mult...

M-a sunat azi, întrebându-mă: „Ce ai mai făcut? Fratele îți poartă de grijă? Mama cum se simte?” Însă nu m-a întrebat dacă mai pot. Dacă mai suport câțiva ani de distanță. Dacă nu mă sugrumă așteptarea (!?). Uneori am impresia că nici casa nu e acasă, ci este un loc temporar... Și anii mei trec în așteptare! Cresc și pe zi ce trece simt că îmi este tot mai străin cuvântul „tata”. Voi părea egoistă, însă realitatea este și mai crudă cu mine. Sunt nevoită să petrec sărbătorile cu rudele care nu-mi suplinesc golul din suflet. Uneori sunt asemeni unui nor singuratic pe cer. Nici stelele nu au acea putere strălucitoare de cândva. Nici melodiile nu mă mai alină, ca altădată. Nici soarele nu mă mai încălzește mângâietor și nici zilele de naștere nu mai sunt atât de fericite...

Dacă ar fi posibil să întorc timpul?... Nu cred că aș schimba ceva. Oricum ar pleca... El (și ea!) crede că asta e datoria lui, fiind capul familiei – de a-mi oferi un trai decent. Încerc să mă consolez cu gândul că, deși nu-mi este aproape, ține la mine și-mi poartă de grijă. Astfel sufletului meu îi este mai ușor și se umple de căldură și lumină. Dar tot el, sufletul, strigă: „Tată, oare când o să-mi întorci toți acești ani fără tine?! În lipsa ta, mi-am găsit refugiul în singurătate...”

Olga Toloacă,

Gimnaziul „Andrei Chivriga”, s. Valea Mare, Ungheni

Fericirea are degete scurte

Se închide poarta după mine. Să nu uit, m-a trimis mama după buruiian!

Rup și rup, rup și iar rup, firele subțiri se modelează după celelalte, iar eu tot le apăs ca să fie loc de mai mult. Privirea mea este atrasă de un verde limpede ca cerul, cu toată iarba la o înălțime, numai bine de pus pe burtă și să încep a trage din ea.

Mama va fi bucuroasă. Duc acasă din ce am reușit să adun și mă întorc după iarba cea frumoasă! Pun pariu că păsările vor face astăzi mai multe ouă!

Mi se fac linii pe degete, dar e plăcut. Sunt plină de sine că în câteva clipe voi avea o grămadă bunicică, fără prea mult efort. Un gard de sârmă îmi pune piedică, dar are găuri. Intru prin el ca o felină, mă arunc pe iarbă și încep a rupe de parcă dau cu coasa. Vreau să văd capătul, dar când colo dau de o pereche de cizme. Ridic capul sus, iar ochii lui nenea Anton se uită rău la mine. La brâu stă un bici, este împletit din piele, bine fixat de o creangă groasă cât degetul lui mare de la mână. Ridic palmele sus, fac câțiva pași în urmă și vreau să mă retrag. Cizmele lui prind a se mișca, iar eu prind a-mi căuta motive de scuză...

Fericirea are degete scurte... nu stă grămada niciodată, ea se adună cu lecușica.

Am lăsat iarba cea frumoasă lui nenea Anton și m-am dus acasă...

Sergiu AFANASIU

Noaptea

Prin orașe și prin sate
Luna la ferestre bate.
Iar apoi, din repezeală,
Sare-n cerul cu sineală.

Noi strigăm în urma ei:
– Lună-Lunișoară, Hei!
Peste noi – o nălucire,
Bezna pune stăpânire.

Ies pisicile în curte,
Ochii lor – lanterne multe.
Licuricii duc în spate
Ghiozdane reflectorizante.

Uite așa, cât ai clipi,
Noaptea se transformă-n zi.
În clipa asta de mister
Pornesc drumuri către cer!

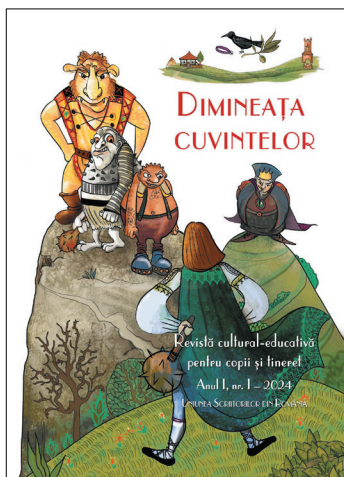
Ceasornicarul

Domnule, ce nenoroc!
Ceasu-i nou, dar stă pe loc.
Cam de-o lună de când zace
S-a oprit și n-am ce-i face.
Ceasornicarul liniștit:
„O fi căzut sau l-ai lovit...”

Îl desface și zâmbeste,
Acele îi potrivește
Și rostește apăsător:
„Ceasu-i nou, nu e stricat.
Doar că uneori, în viață,
Are voie la vacanță!”

Evenimente memorabile

„Dimineața Cuvintelor” – o surpriză și un nou început

De Ziua Internațională a Cărții pentru Copii, dar și ziua de naștere a marelui povestitor Hans Christian Andersen (2 aprilie), la București a avut loc **prima ediție a Festivalului de Literatură pentru Copii și Tineret „Dimineața Cuvintelor”**. Un eveniment în premieră!

După cuvântul de salut al scriitorilor **Petre Crăciun** și **Varujan Vosganian**, s-au produs câteva momente emoționante: o fetiță nevăzătoare a citit poezii după metoda de lectură Braille, iar după un mini-spectacol despre importanța lecturii i s-a conferit titlul onorific de Ambasador al revistei „Dimineața Cuvintelor” lui **Rareș Prisacariu**, copilul-minune de opt ani, care deja are citite peste 200 de cărți. Au urmat activitățile a două ateliere de lectură, în al căror cadru scriitorii invitați din Republica Moldova **Arcadie Suceveanu**, **Ion Anton**, **Iulian Filip**, **Ianoș Țurcanu**, **Titus Știrbu**, **Sergiu Afanasiu** și **Claudia Parto-**

le (cea care așterne aceste rânduri) și din Ucraina: **Marina** și **Nicolae Șapca**, alături de scriitorii din Țară, **Carolina Ilica**, **Alexandru Mironov**, **Michael Haulică**, **Fevronia Spirescu**, **Irene Postolache**, și-au spus cuvântul, citind câteva creații în fața elevilor din gimnaziile și liceele bucureștene, prezenți fiind mai bine de 400 de copii. Au fost ascultate, desigur, și doleanțele copiilor! S-a discutat despre educație, menționându-se cititul cărților ca cel mai important factor. Un alt eveniment important a fost **Masa rotundă**. Aici s-a vorbit despre revistele pentru copii de altădată și de astăzi. Dar deosebit de emoționantă pentru delegația de scriitori din Moldova și Bucovina a fost întâlnirea cu elevii din orașelul Chiajna.

La ceremonia de încheiere a festivalului au fost înmânate *Diplome de excelență*, precum și două premii *Opera Omnia* pentru doi mari scriitori români care scriu pentru copii: **Spiridon Vagheli** (Chișinău) și **Alexandru Mironov** (București). Premiul *Cartea anului* a fost decernat scriitoarei **Fevronia Spirescu**, pentru cartea „Războiul cu miros de mentă”. Cu un buchet de cântece minunate a venit la eveniment corul de copii de la Colegiul „Mihai Eminescu”. Iar Ambasadorul revistei „Dimineața cuvintelor”, Rareș Prisacariu, a recitat poezii, impresionând publicul.

Momentul memorabil al festivalului a fost semnarea **Declarației pentru încurajarea lecturii, document adoptat de scriitorii prezenți la Festivalul „Dimineața Cuvintelor”**. Imediat după lansarea Declarației, s-a alăturat semnatarilor Președintele Academiei Române, academicianul Ioan-Aurel Pop și mulți oameni ai scrisului din întreg spațiul românesc.

Claudia PARTOLE

Cu dor și drag de Grigore Vieru

„Dacă visul unora a fost ori este să ajungă în Cosmos,
eu viața întreagă am visat să trec Prutul...”
(Grigore Vieru)

La sfârșit de mai și început de Cireșar, la Chișinău, Sângerei și Iași, a avut loc Festivalul Internațional de Poezie „Grigore Vieru”, ediția a 16-a – proiect realizat prin contribuția Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” (director general Eugenia Bejan), a fiului poetului – Călin Vieru și a familiei Corbu – Daniel și Filomena, Iași (susținuți, bineînțeles, de oameni de bună credință din Republica Moldova și România). Evenimentul a demarat la Chișinău, a continuat la Sângerei cu activități de anvergură, și s-a încheiat la Iași. Prezenți la festival au fost: academicianul Mihai Cimpoi, Ion Hadârcă, poet, acad., vicepreședinte al Academiei de Științe a Republicii Moldova, Doina Uricariu, poetă (SUA), Daniel Corbu, poet, Daniel Cristea-Enache, critic literar (București), Theodor Codreanu, critic literar (Huși), Diana Vrabie, scriitoare și cercetătoare, Iulian Filip, scriitor, dr. în filologie, Aurelian Silvestru, scriitor, Ianoș Țurcanu, poet, Călin Vieru, fiul poetului Grigore Vieru.

În cadrul manifestărilor de la Chișinău au avut loc lansări de carte la BNC „Ion Creangă”: „Drumuri mii, ca o liră”, alcătuitori Iulia Țibulschi și Ștefan Andronic și „Grigore Vieru, pelerin pe meleaguri nemțene” – autor Olguța Creangă Caia, cu prezența elevilor Școlii primare nr. 83 „Grigore Vieru” și Gimnaziului „Nicolae H. Costin”. La Academia de Științe a Republicii Moldova s-a desfășurat simpozionul științific cu genericul „Poetica dragostei-dor în creația lui Grigore Vieru”, în al cărui cadru au fost prezentate mai multe lucrări consacrate poetului: „În limba ta /Твоєю мовою” de Grigore Vieru, traducere în ucraineană de Vladimir Poiată (Editura Princeps Multimedia, Iași); „Vindencările (I și II)”, „Un fruct de hârtie” de Doina Uricariu (Editura Princeps Multimedia, Iași); „Grigore Vieru, poetul arhetipurilor”, monografie, ediție definitivă de acad. Mihai Cimpoi (Editura Princeps Multimedia, Iași); „Grigore Vieru. Poezia ca strigăt existențial” de Daniel Corbu (Editura Princeps Multimedia, Iași).

Memorii

„Iubesc oamenii până la lacrimi.

Ador simplitatea. Mă inspiră cerul înstelat, cântecul păsărilor și oamenii de la țară. Pentru mine satul este pâinea de pe masă și bucuria de a fi om.”

Oleg Pitușcan

Oleg Pitușcan, pentru mine, este o „trestie gânditoare”. El își scrie nuvelele și povestirile urmărind cu ochi tânăr de șoim viața cotidiană, iar „citind” cu aviditate poveștile lumii încă nespuse, le tâlmăcește în felul său inedit. De mic, de când frecventa cu regularitate cenacul moderat de mine (zis acum Salonul literat artistic „La Creangă”), m-a impresionat prin creațiile sale aparent naive, dar fiecare în parte fiind o mică perlă, un argument vizibil că, oricine înzestrat cu har are ceva deosebit de spus și că toate întâmplările care i se arată în cale pot deveni o poveste.

Oleg Pitușcan e dăruit cu mult har! Astfel că își spune cuvântul cu timiditate, dar și cu devotament, manifestând o maturitate incredibilă. Eu văd în acest tânăr prozator, mai ales, un viitor Sadoveanu, o revenire în lumea literară a unui alt Ceahlău al Cuvântului și al Neamului.

Claudia Partole

Cărarea ursului

(din ciclul „Bunelu’ povestește”:

Scrieri inspirate din trăirile bunicului meu Constantin)

Împreună cu verișorul meu Dumitru, am mâncat din același posmag, am plâns și am râs cu lacrimi de bucurie în ochi lângă același izvor. Căsuțele noastre semănau ca două grăunțe și erau despărțite numai de un șirag de araci doldora de fasole. Până și măturile din tindele noastre erau una ca una. Culmea era că ambii avem câte trei surori mai mici, pe atunci plângăcioase și cu mucii la nas, dar harnice și ascultătoare. Semănăm și la chip.

Părinții noștri nu au cunoscut tinerețea. Grijile și necazurile îi făceau să pară mult mai bătrâni decât erau în realitate. Eu și cu Dumitru, fiind cei mai mari dintre frați, multe treburi de pe lângă casă le făceam noi doi. Ne ajutam ca albinele. Într-un an secetos, toamna, ni s-au îmbolnăvit boii de la car, a dat o molimă peste ei. Într-o dimineață, au încetat să mai răsuflă, i-am găsit pe amândoi culcați la pământ lângă ieslea golită. Pe atunci, țineam un car cu boi pentru ambele familii. Astfel, toată greutatea a căzut pe umerii noștri.

În toamna cu pricina, am fost nevoiți să aducem în cârcă toți bostanii, porumbul și strugurii copti de pe deal. De-acum știam și eu, și Dumitru ce ne așteaptă la iarnă. Trebuia să cărăm lemne până încolțea iarba în primăvară.

Pădurea, pe atunci tânără, se întindea pe cel mai înalt deal, departe de sat. Iarna, când te uitai pe fereastră, pădurea părea a fi un arici în omăt, care muta dintr-un loc în altul luna din cer înfiptă în țepii săi.

Dacă erai bun de picior, dimineața, până fierbea fasolea, te și vedeai întors acasă cu legătura de vreascuri din pădure. Iarna aceea ca niciodată de albă și geroasă, de se auzea noaptea scârțâitul steluțelor pe cer, iar dimineața cocoșii, în loc să cânte, cârâiau răgușiți pe garduri, se legănau de pe un picior pe altul și scoteau pe cioc câte o șuviță palidă de aburi.

Să fi avut vreo nouă ani și ceva fiecare, că ambii suntem de-o vârstă. În fiecare dimineață suiam și coboram cărarea ursului, așa au numit-o sătenii, pentru a aduce lemne. Era o cărare pieptișă și lungă cât trenul. Eram obosiți după o săptămână întreagă de cărat lemne și, într-o dimineață, ajunși pe nasul dealului, aflați de-acum la marginea crângului, am aruncat o privire în vale, de-a lungul cărării ursului, și gâfâind, i-am dat de înțeles lui Dumitru că astăzi ar fi bine, în loc de lemne, să ne dăm cu bobul. Însă bobul îl ascunsesem în stuf, la iazul din vale, era greu de cărat la deal. Ningeă blând și des, fulgii păreau lipiți ca genele, unul în altul, iar în vale, în sat, unde și unde se zărea câte o ață de fum aninată de hogeac. La câțiva pași de noi, ascunși după o limbă de tufari, niște oameni din satul vecin tăiau și încărcau în carele lor copaci fasonați pentru grinzi. Printre stive erau și copaci de tei. Atunci, lui Dumitru atât i-a trebuit, cu voia lor, a luat două coji late de copac de tei. O coajă de tei mi-a dat-o mie, iar pe cealaltă s-a așezat el. Și duși am fost pe cărarea ursului abruptă.

Pe timpuri, la marginea satului se așterneau trei iazuri împăunate cu papură. În iazurile acelea oamenii murau cânepa vara. Anume acolo dosisem noi boburile. Luând bobul de funie, mă luasem la rămașag cu Dumitru că pot să sar cât oi vrea pe gheață, căci gheața mă ține și broaștele nu mă aud. Dar, așa a fost să fie, am pierdut rămașagul. Am sărit pe gheață de vreo două ori, iar la a treia încercare Dumitru a trebuit să caute îndată o creangă prin apropiere ca să mă scoată din apa rece. Poate că era să ies din apă singur, fără ajutor, dar mă trăgea la adânc bobul pe care nu mă încumetam să îl las să se scufunde.

Fasolea de dimineață, care demult fiersese, era de-acum mâncată. De-abia când se îngâna ziua cu noaptea ne-am înfipt în pragul casei, uzi și flămânzi, cu țurțuri la nas, tremurând de frică și de frig. Acasă mă aștepta mama și cu nășica Ileana. Văzându-mă, amândouă m-au luat îndată pe sus și m-au dus lângă sobă, m-au dezbrăcat de zdrențele lioarcă și au început să mă dea pe tot corpul cu rachiu de casă. Una de la cap în jos, cealaltă de la picioare-n sus. Atâta țin minte, după ce m-au învelit cu un cojoc gros din lână, am adormit buștean. Din când în când, tot dând din mâini prin somn, ca omul când se îneacă.

Oleg Pitușcan,

clasa a VIII-a, Liceul Teoretic
„Mircea Eliade”, Chișinău

Viața povestită în culori

*„Trebuie să pictezi așa precum păsările cântă,
absolut tot ce îți iese în cale și îți place,
niciodată să nu-ți bați capul în căutarea unui motiv,
atunci când totul în jurul tău este minunat.”*

Nicolae Grigorescu

Daniela Caprian este discipola profesoarei Svetlana Caprian (care îi este și mamă!) de la Școala Raională de Arte Plastice „Nicolae Moisei” din orașul Telenești. Este elevă în clasa a VII-a la Gimnaziul „Mihai Eminescu”.

Svetlana Caprian este originară din satul Leușeni (raionul Telenești), satul de baștină al cunoscutei pictorițe Eleonora Romanescu. După absolvirea Facultății de Arte Plastice și Design a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, doamna Caprian promovează cu multă dăruire comorile care pot fi redată chromatic. Și fiului, și fiicei sale le-a cultivat dragostea pentru arta plastică. Băiatul deja a absolvit Universitatea de Arte din Cluj-Napoca, iar Daniela urmează modelul unor profesioniști de valoare, studiind la o școală cu tradiții și cu profesori talentați.

În tot ce creează Daniela – portret, peisaj, natură statică – se simte siguranța unei mâini antrenate, ochiul unui artist receptiv la frumusețea din jur. Excelând în diferite tehnici: acuarelă, tuș, aplicație etc., prin lucrările sale Daniela demonstrează temeritate și profunzime. Lucrările ei emoționează și denotă o fire deschisă, receptivă. Tânăra pictoriță și-a asumat curajul de a picta până și portretele unor mari scriitori precum Mihai Eminescu și Spiridon Vangheli. Cât despre activitățile și participările Danielei la diverse concursuri naționale și internaționale, nu ne-ar ajunge spațiu de-ar fi să le înșirăm. Este deținătoarea a peste 30 de diplome primite în cadrul diverselor concursuri. Iar lucrarea „Eu pictez covorul meu”, realizată în cadrul concursului lansat de Fabrica de Covoare din Ungheni, a fost apreciată ca fiind cea mai bună. După modelul ei a fost realizat un covor de proporții și covorașe mai mici pentru toți participanții la concurs.

Daniela Caprian a reușit să bucure și cititorii Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” cu o splendidă expoziție de lucrări în diverse tehnici – lucrări pline de viață și culoare. Îi puteți admira doar câteva lucrări găzduite pe copertele acestui număr de almanah.

Tamara Pereteatcu

